

KAINA:

Metams 5 r., pusmečiui 2 r.
60 k., 3 mėnesiams 1 r. 30
kap., 1 mėnesiui 45 k.

UŽSIENIUOSE:

metams 9 rb.; 9 mėnesiams
6 rb. 80 k., 6 mėnesiams
(pusmečiui) 4 rb. 60 k.; 3
mėnesiams 2 rb. 35 k.; 1
mėnesiui 80 kap.

SKELBIMAI:

Petito eilė (4 skiltys) prieš
tekstą 60 k., po teksto 30 k.

Lietuvių Balsas

Darbo ieškantiems: eilė
10 k. — Giminių ieškantiems:
eilė po teksto 10 k.

REDAKCIJOS

ir ADMINISTRACIJOS adre-
sas: Petrapilis, Saperų g-lė,
n. 9. b. 9. Telef. 286—46.

REDAKCIJA visais reika-
lais priima kasdien, be se-
kmadienių, nuo 12 v. diena
ligi 4 val. vakaro.

Skyrium numeris
5 kap.

Metai II.

Petrapilis. Liepos 3 d. 1916 m.

N° 49 (78).

— Šio numerio kaina 8 kap. —

Martyno Yčo merg. gimnazija Voroneže.

Su ministerijos gimnazijos teisėmis. Rengiamoji (pri-
gotovitelnyj) ir 7 normalinės klases.

PROJEKTUOJAMA nuo pradžios mokslo metų įsteigti
ir 8-oji pedagogijos klasė, kurią galėtų baigti tarp kito ir
lietuvių kalbos nam. mokytojomis. Daugiausia vietų ren-
giamojoje ir V kl.

Egzaminai rugpiūčio 16 d.

Prašymai reikia paduoti išanksto, nurodant klasę, o
jei nepristatoma dokumentų, tai ir gimimo metai. Į 8 kl.
gal stoti tiksliai pabaigusios 7 gimnazijos klases.

Adresas: Воронежъ губ., Халютинская № 15,
Предсѣдателю Пед. Совѣта ж. гимназіи М. М. ИЧАСА.

Ped. Tar. pirm. Pr. Mašiotas.

1485—2

Reikalingi prityrę raštininkai ir raštininkės prie bugalterijos.

Kreipties: į Centralinį Lietuvių Draugijos Komitetą nu-
kentėjusiems dėl karo šelpiti:

Petrapilis, Baskovo g-lė № 29.

1490—3

„Lietuvių Balso“ Administracija

prašo lietuvių, dirbančių fabrikose, pranešti mums atvi-
ruku, kiek kurioje fabrikose dirba lietuvių, tai mes nusių-
sime su „Lietuvių Balso“ platintojus.

Vaikams uždarbis!!!

Vaikai, nuo 12 — 17 m. lengvai per mėnesį gali už-
sidirbti 40—50 rub.

Kreipties „Lietuvių Balso“ Administracijon. Sa-
perų g-lė Nr. 9—9.

1491—3

„KATALIKAS“ lietuvių laikraštis,

yra vienas daugiausia skaitomas Amerikos lietuvių.

„Katalikas“ yra pažangus, nepartinis, tautinės bei krikščio-
ninės pakraipos laikraštis. Jis plačiai nušviečia Amerikos lie-
tuvių gyvenimą ir praneša daugiausia žinių iš Amerikos, Lie-
tuvos ir viso pasaulio.

„Katalikas“ dėdamas skelbimus veltui, padeda pabėgė-
liams lietuviams susisiekti giminių ir pažįstamų Amerikoje.
(Siunčiant „Katalikui“ iš Rusų laiško ar skelbimo, būtinai rei-
kia ant vokų (konvorto) užlipdyti paštos markę už 10 kap. Pats
skelbimas turi būti kuotrupiausia, nes tik tokius spausdiname
dykai).

„Katalikas“ eina Rusuosna. Tai išsirašykite jį arba pra-
šykite, kad jūsų giminės Amerikoje jums išrašytų.

„KATALIKO“ kaina:

Rusuose ir visoje Europoje 8 rub. metams (arba 3 dol.),
pusei metų 4 rub. (1 dol. 50 centų).

Adresas: „KATALIKAS“.

3249 So. Morgan St.

Chicago, Ill.

United States of America.

1489—1

„Savaitinis Draugas“.

„Savaitinis Draugas“ yra vienas didžiausių katalikų sa-
vaitraščių.

„Savaitinio Draugo“ kaina:

Amerikoje 1 dol. 50 centų, Rusuose ir kitur 2 dol. 50 c.
Karo cenzūra „Savaitinį Draugą“ į Europą leidžia.

Skelbimų kaina:

Ieškant giminių ir pažįstamų, už vieną kartą 50 centų,
tris kartus tą patį spausdinant 1 dol.

Adresas:

„Sav. Draugas“. Pub. Co., 1800 W. 46 Street,
Chicago Illinois, U. S. of. America.

1488—1

Kas nori gauti darbo,

tegu kreipiasi į Petrapilio Komiteto

DARBO BIURĄ.

11 rota, n. 15—50, b. 28. Tel. 210-74.

Biuro vedėjas Vitalis Augulevičius.

1463—4

„Lietuvių Balso“ skaitytojams.

Kieno prenumerata baigiasi
liepos 1 d., prašome pasis-
kubinti užsimokėti antram
pusmečiui, kad nesutru-
kdytų laikraščio siuntinėjimas

Nuo liepos 1 d. ligi metų galui
„Lietuvių Balso“ kaina
2 rub. 60 kap.

Adr.: Petrograd, Sapernų per. 9—9,
tel. 286—46.

„Lietuvių Balsui“

Del švenčių ir kitų nuo mūsų
nepareinančių priežasčių, šią sa-
vaitę teisleidome tik šį vieną „Lie-
tuvių Balso“ numerį, bet išleidome
jį dukart didesnį.

REDAKCIJA.*Petrapilis, liepos 3 d.*

Kai tėvynė kenčia didžiausią var-
gą, kai visai tautai gresia pavojus
išnykti, kiekvieno lietuvių, kiekvie-
nos grupės, kiekvienos didesnės ar
mažesnės kolonijos pareiga padėti
tėvynei, kiek ir kuo įmanant.

Lietuvą vokiečiams užėmus, mū-
sų visų akys buvo nukreiptos į Ame-

riką. Mes tikėjome, kad 700 tūkstan-
čių mūsų išeivių, kurie iš pat karo
pradžios pajuto savo pareigą, dabar
ypač ją supras, kada Lietuva buvo
nuo savo aplinkinio pasaulio atkir-
sta, mes tikėjome, kad amerikiečiai
lietuviai greitai pasiskubins su pa-
galba vargstantiems broliams, nes
tik jiems vieniems, amerikiečiams,
kaip neutralinės šalies piliečiams, be-
buvo šiek tiek praviros durys į tė-
vynę. Deja, turime pasakyti, kad mū-
sų viltis ir viltis tų, kurie pasiliko
Lietuvoje, nevisai teįvyko. O juk
pasilikdami Lietuvoje — daugelis
save ramino: „suprantame, kad bus
vargo, bet ką padarysi — vargsime,
o ir amerikiečiai mums padės: vis,
rasi, badu nemirsime.“

Jau pernai rudenį, vos tik Lietu-
vą vokiečiams užėmus, mes atkrei-
pėme amerikiečių akį, kad dabar jų
metas atėjo, kad dabar ypač jie turi
rupintis Lietuvą; jau tada esame
nurodę, kad Lietuvai, šalia maisto,
šalia drabužių, yra labai reikalinga
gydytojo pagalba, nes gali pasirody-
ti ligos, o gydytojų Lietuvoje neliko.
Amerikiečiai neatkreipė į tai atidės
ir nesuorganizavo nė vieno gydytojų
būrelio, kurs, važinėdamas po Lietu-
vą, gintų žmones nuo mirties. Ame-
rikiečiai buvo užsiėmę aukų rinki-
mu, bet ir jų per dvejus karo metus
neperdaugiausia tesurinko.

O žinios, kurios ateina iš Lietu-
vos, kurių patyrėme iš lietuvių, lan-
kusių dabar Lietuvą, labai nelin-
ksmios. Visa šalis sunaikinta, žmo-
nės mokesniais apkrauti, privalomais
darbais varginami, apgrobti apiplė-
šti, velkà didelį sunkų jungą. Kę-
sdami badą yra dar ligų ir epidemii-
jų kamuojami. Visoje Lietuvoje vos
tik keli daktarai, o Suvalkų guber-
nijoje nėra nė vieno. Yra Marijam-
polėje vos vienas žydėlis felferis —
ir tai visai gubernijai, ir tiek. Yra
vietomis vokiečių kariuomenės gydy-
tojų, bet jų prie ligonies neprisišau-
ksi. Sunkiai sergantį ligonį tenka
vežti dešimtimis mylių. Nuvežus taip
pat nevisuomet gydytoją prieisi, ir
ligomis dažnai miršta kelyje beve-

Vargoninkui vieta!

Borovičiuose reikalinga vargoninkas

Del susitarimo ir t. t. kreipties į kun. S. Šultę, БОРО-ВИЧИ (Новг. г.), Павловская ул, 3.

žiojamas. O limpamos ligos — kraujaligė, net cholera, — girdėti lanko Lietuvą.

Tuo tarpu ką gi padarė amerikiečiai. Jie, kaip tenka girdėti, vis dar tebesibara del vadovavimo. Prasidėjo karas ir partijų vadai ėmė trinti rankas, džiaugdamiesi galėsia tėvynės nelaimėmis savo partiją iškelti, o kitas nusemelti. Praėjo jau dveji karo metai, o jie vis dar tebesigina del hegemonijos. Tiesa Amerikoje veikia fondai, bet jie yra išrinkę netikrą kelią. Tegu jie būtų keli, bet tegu konkuruotų tarp savęs, kas daugiau padarys, o nesistengtų nusemelti kito.

Tiesa, amerikiečių srovės jau kartkartėmis mėgino tarties arba visos, arba skyrium po dvi, bet po tarybų visuomet kilsta dar didesnių ginčų ir atsiranda dar daugiau priekaištų, daromų vieni kitiems. Ir dabar tarybų bandymai tebedaromi. Dabar, kaip žinoma, Amerikoje darbuojasi A. Bulota, Bulotienė ir Žemaitė (Žimantienė). Bulota, socialistų kviestas, pirma darbavosi jų fondui, bet atsikandęs ėmė agituoti, norėdamas suvienyti socialistus su tautininkais. Pagirtinas darbas. Bet tie žmonės, kurie ir Lietuvoje būdami mokėjo tik ardyti, ir Amerikoje atsidūrę pasiliko tie patys ir ėmėsi darbo ne iš to galo. Jie ne jungtės moko ne krūvon traukia lietuvius, bet, važinėdami po Ameriką, tik peikia Lietuvos draugiją del karo nukentėjusiems šelpiti, stengdamiesi suardyti ir tą vienintelę stiprią lietuvių organizaciją, kuri šiuo sunkiu karo metu daugiausia yra padėjusi tautiečiams.

Dedame vieno Amerikos lietuvio, žymaus visuomenės veikėjo, laišką ir atkreipiame į jį skaitytojų akį. Laiško autorius iš tautininkų srovės, žmogus pažangus ir tikras demokratas. Tad pažūrėkime, kaip patys amerikiečiai piešia Amerikos lietuvių santykius ir Bulotos darbus. Ir Amerikos laikraščiai, ir šis laiškas rodo, kad mes ne be reikalo guodžiamės skundžiamės amerikiečiais.

Amerikiečio laiškas apie Amerikos lietuvių santykius.

Pas mus dabar tokios piovinės ir toks pakritimas, kad nedaug tegalima padaryti, bent esant tokioms apylostovoms. Čia nėra reikalo visa pasakoti, nes jūs ten turit jau gerą supratimą apie tai, ypač kad matau, jog, pradėjus eiti „Nauj. Lietuvai“, ir pas jus tas pats darosi, tik pas mus tas viskas eina didesne „amerikancka“ skale. Šį tą pranešiu apie „vėliausios gadynės“ nuotykius.

Atvykę čia Bulota ir Žemaitė iš pradžių buvo atsidavę išimtinai beveik socialistų globai. Padedant Rimkai vienok greitai susiorientavo, kad vis tik, taip sakant, ne savo lizdan nutupė. Nors Bulota ir pats švelnumu ir geru tonu „negriešija“, vienok socialistų laikraščių tonas ir žmonių būdas, su kuriais jam teko susidurti ir darbuotis, spėjo, turėjo padaryti į jį labai nemalonų įspūdį, ypač kad jis mėgsta, kad aplink jį būtų daug „ceremonijų“, o Amerikoje netruksta ne tik ekscentrumo, bet ir „geradūšio“ storžievumo.

Nesusitarus tautininkams su katalikais, staiga iš Bostono pasirodė sumanymas suvienyti tautininkus su socialistais. Kaip pasirodė, tai ypač reikalinga tam, kad Bulota su Žemaitė „yra pakliuvę į labai nesmagų padėjimą“ ir negali darbuotis (tautininkai keliose vietose priėmė viešas rezoliucijas, kad Bulotos veikimas, kuris apsireiškia Lietuvių Draugijos peikimu, yra pasmerktinas, kad tautininkai su tuo nesolidarizuoja ir todėl negali tokios jo misijos laikyti remtina).

Ir tikrai, šiomis dienomis pasirodė Bulotos ir Žemaitės oficialus pakvietimas susivienyti tautininkams su socialistais ir jų (Bul. ir Žem.) pasiūlymas tarpininkauti tuo reikalu. Ar iš tų miltų bus duonelės, sunku pasakyti. Tautininkai principaliai sutinka susidėti blokan bi su kuria srove arba su abiem. Jie tik reikalauja, kad tai darant būtų palikti už slenkščio partiniai siekiniai. Vargu galima tikėtis, kad socialistai dabar to išsižadėtų, todėl ir tas laukiamasis blokas vargu įvyks. Ir pačiame sumanyme ir Bulotos-Žemaitės pasiūlyme skamba stipriai partinė styga: vieni šaukia tautininkus talkon „klerikalizmui ragus nulaūžyti“, o Bulota su Žemaitė kviečia vardu „pirmėivybės“. Taigi, ir vieni ir antri nepataiko kur reikiant, nes, no „Lietuvos“ betariant, tautininkai nesivienys nei su „klerikalais, kad socialistams nosį nūšuosčius“, nei su socialistais, „kad klerikalams ragus nulaūžus“ — jie nori tečiaus susivienyti svarbiu lietuvių tautos darbui atlikti. (Rašo tautin. Red.).

Bulota tarpininku ne labai tiks, nes užpildamas Lietuvių Draugiją iš pat pradžių, o Žemaitė, garsindama savo laiškus, pasirodė daugumos tautininkų akyse tokiais pat partizantais, kokių ir pas mus Amerikoje netrūksta ir todėl tarpininkauti panašios rūšies veikėjai paprastai būna personae non gratae.

Girdėti, kad ir Bulota su Žemaitė nesitiki daug ko gera sulaukti iš tu derybų socialistų su tautininkais. Kaip jau matyti, netrukus jų ryšiai truks. Bulota, matyti yra didelis ambicijos žmogus („aš Bulota — ir taškas“, arba „aš Bulota advokatas — ir taškas“ įėjo čia pas mus į humoristikos patarlę), o socialistai, kad ir norėtų, formų ir karališkos etikos išlaikymu „sugriešyti“ negali. Pereitą savaitę Bulota su Žemaitė iškirto laišku į „Laisvės“ redakciją pamokymą Lietuvos Šelpimo Fondo sekretorei (Račiūtei—Herman.), kad ji „nesiuntintų“ svečių savo numanymu ir kad „svečiai“ patys sau maršrutą savo kalboms nusistatysią. Tai yra atsakymas socialistų fondo sekretoriui, kuris Bulotą su Žemaitė parsikvietė. „Laisvė“ jau pradeda Bulotą kabinėti ir, man rodos, netrukus įvyks tikra separacija su socialistais. Jau beveik galima sakyti, kad tikrai taip bus, nes Bulotos su Žemaitė plenas yra toks: jeigu neįvyksiąs tautininkų susitarimas su socialistais, tai Bulota atsisakysias nuo socialistų, liksias „nepartyvu“ ir kreipsias į Susiv. Liet. Amerikoje prašydamas, kad jis per savo kuopas padėtų jam taisyti prakalbas ir rinkti aukas. S. L. A. galėtų tai padaryti, bet, turbūt, Bulota su Žemaitė turėtų kiek atmainyti savo nuomonę apie Lietuvii Draugiją ir turėtų užmaiti šokių tokių apynasrėlių savo „iškalbai“ — kitaip išeis fija-

skas, Man rodos, kad ir taip iš jo visos misijos jau yra sijaskas. O galia, nes kitaip jis būtų galėjęs padaryti daug naudos. Jį iš pat pradžių kai kurie Amerikos laikraščiai perspėjo, kad „svečiai“ yra geistini, jeigu jie atvyko mūsų artinti, krūvon vesti, gi trukšmadarių, erzintojų mes ir Amerikoje turime net per daug ir be importuotųjų.

Na, tai tiek! Baigsiu.

Tavo N. N.

Dabartinis Šelpimo Stovis ir Šelpimo Reikalas Lietuvoje *).

V.

Nevien miestuose, bet, kaip iš d-ro Kahn'o ir kitų žmonių pasakymų girdėti, ir sodžiuose yra didelis vargas, ypač ten, kame kraštas labai karo sunaikintas, kaip apie Kauną ir Garlevą, apie Kalvariją, Alytus, Padubysiais ir apie Šiaulius... ir ten, kame rusai, varydami žmones prieš save, ūkius ir javus išnaikino, t. y. Lietuvos rytuose. Sunaikintųjų ūkių gyventojai, nujauzdami nelaimę, jau tuojau iš rudens, nepaisydami vyriausybės įsakymų ir drausmių, vaikščiojo, važinėjo po apylinkes ir pirkosi, kalėdojosi žiemai maisto. Kur ūkiai nesunaikinti, ten vokiečių kareiviai ėjo keliais atvejais ir viską išrekvizavo: arklius, galvijus, kiaules, avis grūdus etc.; paliko tik tiek, kad žmonės galėtų per žiemą misti. Neiškuotuosius javus komendantūros įsakė kulti ir vežti vyriausybei. Bet nevisi javus kulė. Kaikurie sakė, nėsą kam nei kuo kulti. Tuo dabar ir ginasi. Prasikulia, kits kitam parduoda ir barguoja. Daugumas javus ir mėsą, kad vokiečiai nesurastų, užkasė žemėse, ir ten pagedo arba supuvo. Su ūkininkais, kurių ūkiai išliko, dar vis šiaip ne taip. Gyvenimas jau normingesis. Jei dar kam kas liko, gali ir parduoti, o viskas ir Lietuvoje jau dabar, palyginti, brangu.

Liuosininkų, vienok ir margininkų padėjimas esąs labai vargingas. Neturi kuo nė druskos nusipirkti. Ir ištisų yra daugelis, kurie, jei dar ką turi, valgo be druskos. Pas kaimynus ką gauti ar sunku, nes ir tie neturi; o kurs ir turi ką, tai taupia, nes nežino, kas toliau bus. Darbo pas ūkininkus maža ir pavasari, nes gyvulių nėra žemei dirbti.

Dar blogiau dvarų darbininkams. Mūsų dvarininkai dažniausiai dvarus paliko ir išbėgo. Paliktųjų dvarų šeiminkavimą apėmė vokiečių valdžia. Pereitą rudenią javus nuvalė, šį pavasari užsėjo, bet darbą atliko daugiausia belaisviai ir kareiviai. Kad kuriuose dvaruose ir pasiliko ponų vietininkai arba prižiūrėtojai, bi tik paties pono nėra, tai vistiek vokiečiai šeiminkauja. Veda pajamų ir išlaidų knygas. Pajamų maža, o išlaidos didelės... Taip man Kaune pasakota.

Kalbėjau su vienu Prūsų lietuviu kareiviu, kurs grįžo nuo fronto iš Lintupės apylinkių.

— Kaip ten, sakau, žmonės vargsta?

— Vargti tai vargsta, bet kur mūsų kareiviai gyvena — jei yra vaikų, tai maitina. Suaugusiųjų ima ir į darbą.

— Ar moka už darbą po kiek, ar tik taip duoda nors maistą?

— Duoda maistui bene po viena markę dienai.

Marijampolės ligoninėje, kurioje aplankiau savo sergančią kraujaligę seserį, darbavosi vertėja ir ligonių prižiūrėtoja buvusi gimnazistė p-lė Žečkauckytė, žinomoji da iš Armino

* Žiūr. „Liet. Bal.“ Nr. 47 ir 48.

ir Kriauciūno laikų mokytojaus Žečkauckio duktė. Ji pasakojo, kad jiedvi su mama ne tik vargo, bet ir bado mačiusi. „Dabar, sako, gaunu 15 markių mėnesiui be valgio, tai abidvi su mama ir maitinavos — duona ir arbata.“

Šiedvi prižiūrėtoji paminėjau, kad parodysiu, kaip Lietuvoje yra apmokami tie, kurie ir gauna šokių tokių užsiėmimą arba darbą.

VI.

Balandžio 28 d. aš išvažiavau į Kopenhavną, kur pasimačiau su lietuvių Skandinavijos atstovais.

Pasirodo, kad Stokholmo Komitetas veikia gana plačiai, randa kelių ir siūnia į Lietuvą *Lietuvių Komitetams* maisto, drapanų ir pinigų. Tarpininkauja taip pat ir siuntinėjant laiškus į Lietuvą ir iš Lietuvos.

Taigi, kogi daugiau bereikia? Geriausias ir tikriausias susižinojimas su Lietuva yra per Stokholmo Komitetą. Tik siūniant pinigus lietuvių komitetams, dabar jau reikėtų juos padalyti Vilniaus Komitetui, ir t. t. Kauno Komitetas galėtų įduoti pinigus ir Suvalkų lietuviams. Stokholmo Komitetas jau žinos pats, kam ir kaip išdalyti.

Siūsti pinigai galima ir per Šveicarijos Friburgo Komitetą, pažymint kam, ir jis įduos.

Pagalais nėra negalimas kelias ir per Prūsų lietuvių, kaip va: atstovą p. Gaigalaitį, tik būtinai reikia pažymėti, kam turi pinigus įduoti.

Norintieji pašalpos suteikti, visados randa kelią ir būdą, nenorintieji — randa pasiteisinimų.

Dabarties vienok Lietuvoje ne tik kad reikia pašalpos, bet miestuose ir tulose sunaikintose apygardose, reikia stačiai ginti žmones nuo bado. Amerikos organizacijos galėtų, jei norėtų, sušelpiti Lietuvoje esančius komitetus, bet mano nuomonė yra tokia, kad lietuviai nelauktų nieko, o tik gelbėtų kiekvienas savo tėvus, brolius, gimines, ypač jei tie, kaip sakiau, gyvena miestuose, miesteliuose ar šiaip yra bežemiai arba mažžemiai. Atskiriems žmonėms, siūnčiant mažesnes sumas, galima siūsti tik per Stokholmo Komitetą arba per minėtąjį žydų Komitetą Berlyne. (Iš Amerikos pinigus galima siūsti per Kuhr. Loel aud C. banką vardu Hilpsverein der Juden. Berlin, Steglitzer str. 12). Pačta ar galima būtų siūsti ten, kame yra pačta, arba ir ten, kame pačtos da neįtaisytos, (nes ir tolimieji valsčiai turi siūsti kartas nuo karto savo pasiuntinius į pačtą), vargas tikrai toks, kad pačta siūstieji į Vokietiją pinigai dažnai yra sulaikomi anglų.

Lietuvių Amerikos organizacijos turėtų pagaliau rimtai žvelgti į grasantį Lietuvoje jų giminių ir tautiečiams pavojų, ir rimtai išvien, kaip tat tautai tinka, šaukties pagalbos į Amerikos vyriausybę, į Raudonąją kryžių, Rochfelerio Komitetą ir kitas šelpimo organizacijas Amerikoje. Juk negalima leisti, kad žmonės bėdu mirtų ir kad juos ligos galutinai naikintų.

Iš Lietuvos.

—?

Mums dabar kiekviena Lietuvos vieta brangi: svarbu žinoti, kas ten dedas, kaip atrodo viskas po karo užmo, kokioje tvarkoje žmonės gyvena, valdant vokiečiams. Be abejo, tikrai sužinoti, kaip ten yra, jokiū būdu negalima, bet vis tik galima bent artimai šis tas nuspėti tai iš laikraščių netyčia gautų trumpų žinių, tai iš kieno nors ten buvusio pasakojimų. Dabar galop galima pa-

semti žinių iš ten pat einančių laikraščių. Jais per daug tikėti irgi negalima, bet vis tik jie gali suteikti daugiau medžiagos įsivaizdinti Lietuvos padėjimui.

Čia siunčiu visą pluoštą žinių, patimtų iš „Dabarties“

BIRŽAI.

Pasitraukus iš čia rusams, miestelį smagiai apšaudė. Keleri namai apdegę, bet apskritai miestelis išliko sveikas. Biržų parapijoje sudegino arba apdegino šiuos kaimus: Druseikius, Braškius, Medeikius, Kerbalis, Paberžę, Latvelius, Juodžionis, Spalviškius, Kiškonis ir Vaitrūnus. Buvusieji čia pasauliniai inteligentai išbėgiojo. Vartotojų Draugijos prekės išplėtos, išnešiotos; draugija iki šiol neatnaujinta. Dviklasės mokyklos mūro namus yra užėmusi vietinė komendatura. Atidaryta liaudies mokykla, kurią vaikų lanko kokios 50 berniukų ir mergaičių. Įsitaisyta kelios arbatinės. Buvusios čia draugijos dar neatgijo.

PASVALYS.

Patsai miestelis, lyginant su kitais, nedaug nuo ugnies tenkentėjo. Sudegė dviejų gyvenimų Traicmano namai ir keleri namai Kapų gatvėje. Buvo rusų sudegintu du tiltai per Lėvenį ir per Svalią, bet vokiečių kariuomenė pastatė jau naujus tiltus. Labiausiai išdeginti yra kaimai pamušiais, kaip Sendriūnai, veiki visai išdeginti Migonys, kiek mažiau Simonys, Rajūnai. Žmonių ūpas neblogas, jau apsiprato su naujomis gyvenimo sąlygomis. Javai pigūs, juos perka pigiau už nuskirtas kainas pačiame Pasvalyje, arba daugelis gabena į Panevėžį. Buvusioji čia mokykla gyvuoja jau iš rudens. Po Kalėdų buvo mokinių tėvų susirinkimas. Komitetas iš penkių žmonių rūpinasi mokyklos laikymu. Mokosi kokios 60 vaikų.

KRINČINAS.

Šito nedidelio miestelio rusų kariuomenė ilgai nenorėjo atiduoti ir, vieną kartą iš jo pasitraukę, vėl bandė jį paimti. Todėl miestelį smagiai apšaudė, apdraskė ir kiek apdegino. Bažnyčia ir klebonija pasiliko sveikos. Parapijoje yra keli apdeginti kaimai. Čia klebonauja kunigas Viksva. Perėjus audrai, klebonas pradėjo rūpintis vietinių gyventojų reikalais. Plačiame miestelyje yra įsteigęs dvi mokyklas. Kunigas buvo sumanęs ir kitose parapijos vietose įtaisyti mokyklas, bet nesurado mokytojų. Yra atidaryta mokykla Papyvėsų akalioje, kur vaikus moko lietuviškai ir lenkiškai.

VABALNIKAI.

Pasitraukiant rusų kariuomenei, čia per aštuonias dienas buvo didelių mūšių, todėl veik visos miestelis yra išdegęs: visai neišdeginta Biržų ir Skapiškio gatvės ir miestelio vidurys; išliko keleri namai, važiuojant keliu į Pasvalį. Bažnyčios bokštai ir stogas buvo nudaužyti, bažnyčia tuo tarpu šiaudais apdengta. Smarkiai išdeginti šie kaimai: Strazdžiai, Ničiūnai, Čipėnai, Remeikiai, Uoginys ir pusė Zizonių kaimo. Blaivybės draugijos arbatinė ir vartotojų draugijos krautuvė sudegė. Arbatinė jau atidaryta namelyje prieš kleboniją. Mokykla atidaryta, vaikų lankosi apie 40, berniukų ir mergaičių. Įtaisyta taip pat ir Čipėnuose rengiamoji pradžios mokykla. Daug kur kitur įtaisyti mokykloms nesurado nei lėšų, nei mokytojų. Nėra, kas tinkamai dirba. Kunigas Lalys įtaise Antašavos parapijoje daugybę mokyklų.

MEŠKUIČIAI — LYGUMAI.

Tas kampas nuo karo ugnies, palginti, mažiau tenkentėjęs. Stambių mūšių čia nėra buvę, tik du kartą žygiavo pro čia didžiulės kariuonės valstybių armijos: nuo šau-

dymų nukentėjo tik atskiri žmonės, pakliuvę į ugnį, ir viena kita troba. Pabėgėlių taip pat nedaug. Delto čia kiek greičiau susitvarkė ir patsai gyvenimas. Pažymėtinas čia ypač mokyklų išsiplėtimas. Seniau tame ruože buvo 4 mokyklos: Meškuičiuose, Serekiuose ir Lygumuose — vyriausybės, ir Naisiuose — privatinė gr. Zubovo. Gi dabar tame rajone jų skaitoma 6: Meškuičiuose, Norkunuose, Serekiuose, Bitaičiuose, Lygumuose ir Aleknaičiuose. Visi mokytojai bent 4 klasių cenzu. Pašalpos mokyklos iš niekur negauna, mokytojų algą sumoka tėvai — po 1 r. 50 kap. kas mėnuo nuo mokinio.

PAPILĖ.

Mums rašo: tai buvo vienas gražiausių pavenčio miestelių. Nuo karo ugnies išliko jo kokia trečia dalis. Nudėgusi geležinkelio stotis ir jos rajonas, taip pat patsai miestelio vidurys. Išlikę valsčiaus, ligoninės, bažnyčios namai. Pati bažnyčia buvo smarkiai aptrankyta, dabar jau sutaisyta. Iš aplinkinių kaimų sudegė Rimošiai, Grižiai, Kelniskiai, Purviai, Gumbakiai, Bilioniškis, Karkliai, Čiuiniai, Rudikių dyvas, Pelkelė, Gamėnai, Šiliškiai, Žiliai. Laukai iš rudens beveik visų apšėti, tik žemė kaip reikiant neįdirbta dėl arklų stokos ir karo žygių. Pačiame miestelyje iš 3000 su viršum gyventojų, teliko tik keli šimtai, jų skaičiuje tik viena žydų šeima. Miestelėnų ir artimesnių kaimų vaikams įsteigta lietuviška mokykla senajame mokyklos bute. Prie mokyklos įtaisyta neturtėlių, pavargėlių ir padegėlių vaikams prieglauda. Čia pat gauna maisto ir suaugusieji pavargėliai.

Jonas Augštuolis.

Lietuvos gyventojų susižinojimas paštu su Amerika.

Rytų vyriausiojo vado valdžios srityje įtaisomas tiesus pašto susižinojimas su Amerika. Juo pasinaudoti gali, kas nori; gali pasiprašyti iš giminių arba draugų Amerikoje pinigų ir apskritai pašalpos. Susižinojimo sąlygos tokios:

1. Vartoti leista tiksliai lakšteliai, atitinkami susižinojimo su užjūrių įstatams. Lakšteliai galima gauti etapų ir vietos komendantūrose, vietų paštuose, žandarų stovyklose, iš apskričių vyresnybės ir tt. Reikia mokėti už lakštelį po du fenigius arba vieną kaipėiką. Spausti lakšteliai bus atsiunčiami Vyr. Rytų Vado pašto ir telegrafo valdžios.

2. Pirmajame punkte paminėtose vietose krašto gyventojai gali gauti lakštelius šiomis kalbomis: vokiečių, lietuvių, lenkų, gudų lotynų raidėmis, latvių ir žydų.

3. Kiekvienam žmogui leista išduoti tik vienas lakštelis. Lakšteliai reikia išrašyti vietoje, kame jie išduoti, esant valdininkui, žandarui arba nurodytų kariuomenės vietų nariui. Kam kurie žodžiai, lakštelįje atspausiti, netinka, reikia išbraukti. Kitų žinių, kaip lakštelįje kad atspausita, rašyti negalima. Išrašius lakštelis toje vietoje, kame jis išduotas, tuojau reikia apmokėti 10 fenigių marke.

4. Pirmojoje lakštelio pusėje reikia nurodyti: New-York. City 229 East Broadway Hebrew S. I. Aid. Society. Draugija apsiima lakštelius dovanai pristatyti tiems, kam jie siunčiami.

5. Iš Amerikos siunčiamieji pinigai bus tiesiog įduoti, vyresnybei tarpininkaujant, vienai Berlyno bankai, kuri turi santykių su Hebr. S. Vyresnybės atsako už tai, kad pinigai bus atiduoti tam, kam jie siunčiami.

6. Išrašytieji lakšteliai reikia atiduoti artimiausiajam paštui.

Vyriausioji stovykla, 1916 m. balandžio 10 d. Už rytų vyr. vadą gener. štabo pirmininkas Liudendorfas.

Privalomi pašportai Kauno gubernijoje.

Vyriausioji Stovykla, 1916 metų balandžio 3 d. Už vyriausiąjį rytų vadą Stovyklos viršininkas v. Eisenhart'as.

Visose vokiečių paimtose ir vyriausiojo rytų vado valdžiai pavestose vietose kiekvienas žmogus, kuriam yra sukažė 10 metų amžiaus, privalo turėti pašportą (Oberost pas). Prie pašporto priklauso savininko fotografija su vyresnybės antspaudu ir vyresnybės patikrinimas pašporto tikrumo. Kiekvienas pašporto savininkas visados privalo savo pašportą turėti prie savęs tam tikroje iš vyresnybės gautoje makštyje. Pаметus pašportą, reikia tat pranešti jį išdavusiai vietai, lig nepraejus 24 valandoms. Pašporto savininkui mirus, vietos vyresnybė, lig nepraejus 3 dienoms, privalo gražinti pašportą išdavusiai jį vietai. Kurį užtikis be pašporto, arba kurs turės prie savęs ar nesavo, ar klastingai padirbtą, ar del kitų kokių priežasčių netikrą pašportą, bus baudžiamas sunkiu kalėjimu lig 10 metų, arba pinigų bausme lig 30 tūkstan. markių. Taip pat baudžiami bus ir tie, kurie klestingus pašportas parduos, ir tie, kurie išsirašydins kelius pašportus. Kas, pаметus pašportą, per 24 valandas nepraneš išdavusiai jį vietai, bus baudžiamas kalėjimu lig 5 metų. Žinoma tie pašportai įvesti tiksliai karo metui, kada kariuomenei apsaugoti būtina reikia labai sekti šalies gyventojai. Karui pasibaigus tokių priemonių nereikės.

Pabaudimas už vangų ūkininkavimą.

Gardino etapų inspektorius baland. 19 d. išleido įsakymą, kuriuo bus baudžiami tie, kurie neįvykins paliepimo žemei išdirbti, laukams įtręsti ir baudai pagerinti. Bus baudžiami pinigų pabauda lig 3 tūkst. markių arba kalėjimu lig 6 mėn; bet kartais bus vartojami abi pabaudai kartu. Taip pat bus baudžiami ir tie — sodžiuose ar miestuose — kurie tingėdami, nenorėdami dirbti, arba šiaip del kokios menkos priežasties, pakviesti darban už pinigus, atsisakys, nepaklausys.

Jonas Augštuolis.

Skeveldros.

(Iš mūsų Kopenhagos korespondento).

Užėmus Lietuvą, vokiečiai tuoj pradėjo jos gyvenimą savaip tvarkyti: surašė gyventojus, mantą, maistą, gyvulius. Padarė reformą ir su mūsų lietuviškais brikais, pratusiais iki stebulių po purvą klampuoti. Taigi buvo išleistas įsakymas, kad prie kiekvieno briko būtų gotiškėmis raidėmis parašyta savininko vardas, pavardė ir gyvenamoji vieta. Vienok šiek tiek pasipriešinus ir gerai sumojus, įsakymas šiek tiek pakeistas. Dabar tik liepiama, kad ant kiekvieno briko būtų savininko parašas lietuviškomis (lotyniškėmis) raidėmis.

J. S.

Truputis del „naujosios“ mūsų rašybos.

„Naująją“ rašybą aš pavadinu tą rašybą, kuria dabar rašo laikraštis „Vadas“ ir kuria neseniai išspausdintas pradedamosioms mokykloms vadovėlis „Vainikėlis“ ir t.t... Ši „naujoji“ rašybą skyrėsi nuo paprastuosios tuo, kad „rašoma taip, kaip taria“, ir jį vadinais del to garsinė rašybą. Šios garsinės rašybos šalininkai norėtų, kad visi lietuvių kalba leidžiami raštai būtų rašomi jį rašyba. Žinoma, mums visiems yra svarbu ir reikalinga, kad būtų nu-

statyta viena rašyba, bet tokia rašyba kurios taisyklės būtų aiškos, nuosakios, įmanomos. Šitą privalumą kaip tik neturi garsinė rašyba, nors jos šalininkai mano, kad del jos galvos nereikės sukkti nei rašytojui, nei skaitytojui. Voronežo pedagogų suvažiavime taip pat buvo iškeltas rašybos vienodumo klausimas. Tada ir buvo išrinkta komisija rašybai nustatyti, kurios turėtų laikytis visi mūsų rašytojai ir kuria turėtų būti spausdinami naujieji mokslo vadovėliai ir kitos knygos. Rinktinė komisija buvusi susirinkusi Petrapilyje ir išdirbusi naują, vadinamąją garsinę rašybą. Ja einant reikia rašyti: dirpti, bėkte bėga, tupti, tubdyti, dekti, degdama, paverkti, dykti ir t. t... Nežinia del kurios priežasties komisijos nutarimai nebuvo laikraščiuose paskelbti, matyti — kas nors atsitiko. Ir Maskvos mokytojų sekcija, išleisdama savo atstovų į rašybos komisijos susirinkimą, svarstė šį rašybos klausimą. Šios sekcijos susirinkime kai kurių buvo nurodyta, jog reikalinga įvesti tokia rašyba, kad vaikai įstoje mokyklon tuojau galėtų taisyklingai rašyti. Dauguma balsų buvo pripažinta grynai garsinė rašyba; be to, buvo išreikšta pageidavimas, kad vietoje raidžių „i“, „l“ ir „y“ liktų tiksliai dvi raidės ir t. t... Tokiu būdu norima buvo didelių reformų įvesti, kurios, mano nuomone, tik būtų kliudę mūsų kalbos ir literatūros plėtojimuisi. Apskritai kalbant, kai kurie mūsų rašytojai, beieškodami „Lengvos“ rašybos, pertoli užbėga ir pakliuva į nesamonių verpetą. Besistengdami suprastinti rašybą taip, kad ji būtų suprantama ir nemokėliams, jie nori padaryti lyg kompromisą su tais nemokėliais. Klysta garsinės rašybos šalininkai sakydami, kad jį rašyba esanti lengviausia, kadangi priebalsės rašoma tokios, kaip jį rašyba esanti lengviausia, kadangi priebalsės rašoma tokios, kokios taria ir girdima. Bet aš sakysčiau, kad ne visi vienaip girdi tas priebalses.

Paimkime pavyzdžiui žodžius: tupdau, dirbtas. Jei paklaustumem mokykloje mokinių, kurį garsą jie girdi žodyje „tupdau“ prieš raidę „d“, tai vieni jį pasakytų „b“, o kiti — „p“, bet dauguma būtų už „p“, nes ši raidė šitame žodyje jiems yra nelyginant daug artimesnė, kadangi, kada jie pradeda galioti, koki jie čia garsą iš tikrųjų patys girdi, tai jiems nenoromis ateina į galvą asociacijos keliu ir kitos šito paties žodžio formos, kur jau aiškiai yra girdimas garsas „p“, pav. tupiu tupėti. Ir jau kartą mokiny, suradęs keliose šito žodžio formose garsą „p“, ne kiek nesvyruodamas pasakys arba parašys žodyje „tupdau“ raidę „p“, nes toks garsas jam aiškiausiai yra girdimas. Kad gryna garsinė rašyba yra sunkesnė ir painesnė, aš patsai įsitikinau iš vakarinių suaugusiųems kursų vedimo praktikos. Mano mokiniams galvas sumaišė nevienodas priebalsių vartojimas. Jie nekartą klausdavo manęs, del ko tame pat žodyje vieną kartą rašoma tokia raidė, o kitą kartą kitokia. Aš, žinoma, paaiškindavau, bet, kalioms dienoms pralinkus, vėl mano mokiniai pamiršdavo taisykles ir rašydavo, kaip papuolė. Galų gale ir man pačiam įgriso garsinės rašybos taisyklės ir prisiejo jas mesti laukan iš mokyklos. Aš manau, kad dabartinė mūsų rašyba, t. y. tokia rašyba, kuria spausdinamas dabar „Lietuvių Balsas“ arba „Naujoji Lietuva“, nereikalauja kokių tai didelių reformų, o tik mažyčių, atskirų pataisų, kurių skaitytojas ir pastebėti greitai negalėtų. Išvengti mūsų literatūroje didelę suirutei — rašybos dalykuose visiems rašytojams reiktų būti truputiuką „konservatoriškas“. Ir aš patarčiau visiems garsinės rašybos šalininkams, ypač Maskvos mokytojų sekcijai, gaminančiai pradedamosioms mokykloms vadovėlius, atsižadėti (nors tai ir širdį spaustų) garsinės rašybos ir nusilenkti prieš kilminę. Atgiedoję

„amžina atils“ garsinei rašybai, padėkime ją gražiai į archyvą, lai ji ten bus atminimui mūsų vaikams.

A. Kelmūtis.

23/VI Maskva

Trobesių atitaisymo reikalais.*)

(Kultūros brandos problema).

Kada jaučiama, jog, karui pasibaigus, trobesių atsaitymo reikalais galėtų tapti pirmutiniu platesnio ir našesnio mūsų kultūros mostelėjimo įvykiu, kada matoma, jog tas atsaitymas galėtų būti tikrai patogi proga išmokyti save organizuotu veiklumu ir tvirtyba; ir kada, iš kitos pusės žiūrint, taip maža dar tėra mūmų kultūros ir technikos pasirošimo, visuomenės darbų nujautimo, pasiryžimo — būti ar žūti, kai matoma taip maža krutaus sumanumo ir tautinio atsakomumo, tikrai pasidaro baugu: ir nusimanai atsiklausęs ties prapultimi, per kurią pratiestas siauras siaurutis lieptelis, vedą į laisvės šalį: arba nedrįsk kopiti liepteliu, kad patsai pavojaus nusimanymas neįbloktų prapultin, arba žengk užmerktomis akimis.

Istabus dalykas! Mes gvildom santykius su Europa, su kaimynais, su luomais, o ne nepaisome beveik santykių su pačiu mūsų „aš“. Kaip žiūrima į visa tai, be ko tautai nėra gyvenimo? Ar pasiklausime bent kada nors savęs rimtai, kiek yra mūmų sumanumo, norumo, rangumo, veiklumo, mokslumo, gabumo, lakumo, skonio, visuomeningumo ir individinio atsakomumo? Ar nenusijaučiame dažnų dažniausiai, jog mūsų išmesta šykštusis grašgalis ne tam, kad įgavus, išauginus savyje dvasios pajėgos bei sielos — tikro to žodžio reikšmę, bet tam, kad tik apsitrynus iš pavyršiaus, kad pašeris pilvą kulturingesniu pašaru? Ar nenusimanoma, kad į inai kultūrinės reikmenės mūsų žiūrima atsikratytinai, nelyginant iš muzikų išaugusio pono žvilgėsiu? Taigi pasiklaustina, kuo gi mes pasitikime išteisinsia, paremsia ir įgyvendinsia anuosius politikos luomų santykius? Ar turime bent kiek nuovokos, kokio plauko erkėmis mes pasirodysime bendroje žmonijos kultūroje? — Tiesa, pasiruošti savo tautiniu stilium, gyventi santykių su jaukais artymais motyvais, mums niekuomet noro netrūko, bet lig tik kildavo apčiuopiamas reikalas tuo rūpintis, pasiūlydavome vienai kitai savo mergaitei pasisūdyti žalią sijoną. Mes pamėgdami kalbėdavome ir kalbame apie daile meną; gindami savo neliečiamybę dangstomės juo it ištikimiausiais šarvais, o susidūrę su jo nenormaliais gyvenamais reikalais, elgiame, kaip su labai įkyriu ir nevisai ištikimu elgeta. Jei nelaukiamai iškristų iš dangaus mūsų tautinis atlas, mes jau mokėtumėm sėdėti ložose pasipūtę it vokiečių junkeriai, mokėtumėm daug kalbėti apie *savąją* dramą, šukauti del *savosios* dekoracijos, kelti į padanges *savosius* artistus, ir žiūrėti, — visai nesidrovėtumėm savo pirkliskai neturiningo elgimos ir tautiečio tvėrėjo kančių niekuo nepateisinamo savinimom.

Išžiūrėkime tik, kaip mes elgiame su taja pat mūsų kalba. Ar turime bent individinės vertės nusimanyimo bei nusijautimo? Mes nepasakom vieno lietuviško žodžio, kad nesuterštumėm jo trimis kitais, nuo svetimų kalbų nugraibytai, tirščiausiai žodžiais. Nuostabus mūsų smalsumas, krūpštumas, čiupnumas ir landumas prie svetimos smetonos ir nuostabus nerangumas ir nelipšnumas su savąja. Ar jau taip yra levos padėrmė, kad kas vogta, tas visuomet gardžiau? Tad pasakyčiau,

vogkite iš savo dangaus, iš žemės nasrų, iš savo sielos gelmių! Ar maža ten paslapčių tūno ir laukia jūsų smalsumo? Nejaugi ir toliau išsižioję smurksosime nuošaliai ir lauksime, kad tiems saviems slėpiniams atskleisti eitų vis iš svetur visokie rodikliai, stumikliai, badikliai ir durstyti mums nelemtasias mūsų akis, sakydami: — nagi, žiūrėkite, ką turį! — Juk jau taip atsitiko su mūsų kalbos turtais, su dainomis, su Čiurlionim. Tai ko gi čia dar maža? Ar mūsų žioplumo, ar to akių badymo?

Tiesa, kadaisė vieno atkaklaus lietuviybės atstovo kelta į mūsų tautybės pavizdinguosius ženklus simbolius mūsų rambumas, kuris einas visuomet blaka (? Red.) su gero kuno darbštumu. Jo pasaka sekant: bukime rambus, jei nenorime nustoti gero kuno ypatybių bei savybių — darbštumo ir palankumo; lietuvis ne tam tikęs, kad oru lakioti. — Klausydami tos dangaus keršto viliojamos nuodėmės, tariau tuomet, kad tas nekaltasis ūkininko kuinelis dirbtuvas, bimbalo igeltas ir šišo pagautas, o nusijausdamas, iš kokio molio drėbtas, prunkščia tikrai „pro domo sua“.

Ir kai kitas, dar didesnis tautybės ganytojas ir dar rambesnis kuinelis, kanakokios įnamio vilties ir gerovės apsvaigintas, prunkštė visam pasauliui, jog lietuvių idealas yra katalikiškos rūtoms vainikuota įnamybė, jog jo vietele, bi tik kertelė, bi tik staldelis ir kraiko saujelė po šonelio, kad miegelis būtų ramesnis nuvargintiems, palankumėlio nudaužytiems kaulėliams, — kai šis įnamio balsas atsikorė į mano ausis, besibastant man po augštusius Europos kalnus, kur seniau vien lakusis aras teviešpatavo, irgi tiek pat tepamaniau, kaip ir apie aną pirmąjį. Geidžiau tik, kad tas amžinųjų akių ir bimbalo apspistas kuinelis atidyrintų čia į tuos kalnus ir įkoptų spiginamas tikros baimės ir žingeidumo į augščiausią jų viršūnę. Iš to augščio pažitūrėjęs į saulę gal pasijustų ir Dievo arčiau bestovįs. O dybtelėjęs į žemę pasverdėtų bent kiek nuo galvosukio, paskui apsiprastų ir gal nustebebų žiūrėtu iš tos augštumos į vos išliebamus žmonių skruzdynus — miestus.

Gal iš tos augštumos bežiūrint įstrigtų jo širdin ir didesnis žmogaus pajautimas. Juk ten, Lietuvos lygumose, — tariau sau, — mūsų žmonelės tiek įpratinti į viską iš artumos, prikišamai žiūrėti.

Bet mano skaudžiai apsiriktą. Dešimts metų praslinko nuo to mūsų kuinelio kaltinamojo įspūdžio ir įsitikinimo. Pastebėjau, kad ir įspūdis ir mano įsitikinimas dila. Nesykį, vargstant naktį del neatsikratomų vaizdų, klausia širdis galvos: nejaugi tuodu vyrų buvo pranašu? Nejaugi, akiai sekdami save, juodu reiške visą mūsų tautą? Juk tik pažitūrėkite, kuo gi mes turinime savo tautybę, savo kultūrą? — Viskuo: akla politika, ištisusiais ir neveikliais dausų principais, davatų gatvių prietaisais ir ginčais, svetimos kultūros voginiais, kanakokiu, nežinomu mūsų sodiečiams, šiurkštumu ir rambumu į visa, kas prasileja pro pasiskirtų darbo valandų tvorą. Tik neturiname tuo, kuo gyva yra dvasia, kuo gyvena tauta.

Patikrinimui išžiūrėk pats, mie las skaitytojau, kaip mūsų „tautininkai“ ir netautininkai, neva lietuviškai kalbėdami, primygia ir pabrėžia nuolat maišomų svetimų žodžių tarimą. Jie ženklintė ženkliną, jog svetimieji, o ne saviškai kalbos reiškiniai visu tiksliausiai apibūdina jų matomąją, jaučiamąją ir veikiamąją valią. Jie mąsto Lietuvą rusų ar lenkų dvasios turtais, jie jaučia Lietuvą nuo gatvės pagautais blizgučiais, jie veikia Lietuvai vogtomis idėjomis. Ar daug jiems rūpi, kas jie ir kaip tvirti save savimi? Kas įtars juos norinčius save nuodugniai seikėti? Kas ne-

itars juos bijančius pažvelgti į save, kaip kipšas į kryžį? — Nebent amžinasis rambumas ir nepaslankumas.

Į tautinę tvirtybą, į tautinę kultūrą, į visa tai, kas sudaro, gamina ir auklėja mūsų „aš“, žiūrima, kaip į dovaną, netičiomis iškritusią iš kurios nors padangės, vadinama įskolinto apdaro ir skolinto pamušalo žodžiu — liuksu — ir elgiama su ja, kaip paprastai elgiama su laisva meiluže: retkarčiais (kad neiškriktų), pasiliuosavę nuo „rimto“ darbo, pafirtuojame, pažaidžiame su ja, pamalame liežuviu, užmokame šykštųjį grašgalį už molonybę ir, išivaizdinę save tautinių salionų levais, grįžtame prie kasdieninio darbo, nekvaršina mi nė kokių pareigų niekuomet neįvaisinamai arba visuomet žudančiai vaisių meilužei.

Taigi, galvojant apie tai, ką rašiau visuose šio pavadinimo straipsniuose, būtent — apie didį reikalą organizuoties, kad bent kiek tinkamiau atkeltumėm iš pelenų suniokotą Lietuvą, klausiu savęs ir visų, kas jaučiasi lietuvis: Ko galima siekti? Kuo renties? Kuo pasitikėti? Nejaugi ir čia mums prireiks badiškio iš šalies, kad suprastumėm bent sykį vieną aiškia, visur ir visuomet pakartojamą tiesą: pasaulis prideri tikrai drąsiems!

Sekcijos vedėjas

Ad. Varnas.

Bronis Balutis.

Bronis Balutis, žinomas Amerikos lietuvių visuomenės veikėjas ir laikraštininkas publicistas. Kiekvienas žymus sumanymas kiekvienas svarbus tautos reikalas neapseina be B. Balučio dalyvavimo. Jų rūpesniu ir jam pirmininkaujant Tėvynės Mylėtojų Draugijos išleisti Kudirkos raštai. Jis redaguoja plačiai skaitomą rimtą Amerikos tautininkų organą laikraštį „Lietuvą“. Jis daug yra pasidarbavęs, laikraštėje ir gyvu žodžiu susirinkimuose ragindamas amerikiečius dėti aukų Tautos Namams Vilniuje, apsilankius Amerikoje Lietuvių Mokslo ir Dailės Draugijų delegatams d-rui J. Basanavičiui ir M. Yčiui. Jau karo metu B. Balutis išleido Amerikoje gražų ir gerą Suvalkų gub. žemėlapi, kurio lig šiol neturėjome.

Nežiūrint to, kad visuomet aktyvai dalyvavo visuomenės darbe, B. Balutis rado dar laiko ir universitetui studijoms. Dabar jis *pabaigė Čikagos teisų kolegiją* (College of Law) ir *birželio 1 d. gavo „teisų bakalaurą“* (Bachelor of Law). Amerikoje tokiu atveju yra tam tikrų apeigų ir duodami tam tikri drabužiai.

„Lietuvių Balso“ Redakcija siunčia iš širdies pasveikinimų tautos darbininkui, „šarvuotam mokslui įstabiui“, ir linki dar vaisingiau darbuotis lietuvių visuomenei ir tėvynei.

Kitų tautų bei šalių gyvenimo bruožai.

(Iš mūsų Kopenhagos korespondento).

„Pro causa iudaica“. (Žydų bylon) — tuo vardu susidaro nauja žydų organizacija Šveicarijos Zūrich'e. Jos tikslas: atkreipti civilizuo to pasaulio dėmesį į žydų reikalus; du svarbiuoju jos uždaviniais: visur reikalau ti lygių teisių žydams ir rūpintis žydų kultūros bei ekonomijos reikalais. Naujoji organizacija pirmiausia stengsis iškelti diskusiją apie beteisį žydų gyvenimą Rusijoje, Lenkijoje ir Rumunijoje ir apie tų šalių žydų ekonomijos bei politikos gyvenimo pagerinimą.

Apie Rusijos ir Lenkijos žydų padėjimą bus nurodoma, kad jie gyvena suspausti vienan pakraštini, negalėdami kelties kitur ir nuolat bijodami skerdynių; apie Rumunijos, — kad 250.000 žydų, kurie gyvena Rumunijoje, nuolat yra persekiojami ir ganubijami, nors Berlyne traktatas ir gina žydų teises, o pati Rumunijos vyriausybė ne kartą yra žadėjusi pagerinti žydų padėjimą.

Naujosios organizacijos komitetas leis brošiūras bei laikraščius, šauks konferencijas, derins savo darbavimosi su visomis kitų šalių didelėmis žydų organizacijomis. Išleistas atsišaukimas, kuriuo kviečiami į darbą visi: ir žydai ir krikščionys. Po atsišaukimo daug išymių žydų parašų.

Švietimo reikalai lenkuose. Okupacijos valdžiai žinant, lenkai galutinai stato Švietimo Komisijos projektą. Tai bus kaip ir tikra švietimo ministerija Varšuvos generalgubernatoriaus aprubyje. Tikimasi, kad Švietimo Komisija netrukus pradėsianti darbuotis.

Galicijos atsaitymas. Tiksliai Galicijos atstatymo darbai Austrijos vyriausybė sudarė vadinamąjį Centrą Krokuvėje, kuriame darbuosis lenkų ir ukrainiečių visuomenės veikėjai. Centras turi 3 sekcijas: technikos, ūkio ir pramonės.

Gegužės 30 d. n. kal. Vienoje buvo ministerių posėdis, kuriame buvo apreiškta, kad Galicijos atstatymas tuojuo prasidėsias ir kad Centras nebusias varžomas nei finansų, nei administracijos keliu. Pasukolos reikalams busias sudarytas tam tikras Galicijos kreditas. Austrijos vyriausybė jau ir lig šiol yra daug padariusi Galicijai: ji atsiuntė 3000 vagonų javų sėklai, 12.000 galvijų, nupirko ir davė 258 motorinius plūgus, 14.300 įvairių mašinų bei įrankių ir 5600 vežimų. Lenkų visuomenė žiūri į vyriausybės akciją pasitikėdama.

Jurgis S.

Metas, jau metas žirgai balnoti.

Nors karo uodegos dar nematyti, bet jau metas mums ruoštis namo, nes karštos geležies lietus vis kada liausis lijęs. Ten tėvai, broliai sersers jau senai mūsų belaukia. Mums čia ne ragaišis, bet jiems dar blogiau: atskirti nuo viso pasaulio vargu beturės vargšai duonos kąsnį mums patiekti. Todėl mes privalome, kiek mūsų pajėgos leidžia, pagaminti jiems lauktuvų — gerų sumanymų, suorganizuotų įvairiems dalykams draugijų.

Lietuvių Centro Komitetas ruošia tėvynei lauktuvų — statysim trobesių planus ir stilių, technikos kursus, kur bus mokomi Lietuvai amatninkai. Gražią dovaną parveš Lietuvai M. Yčas — vyrų ir mergaičių gimnaziją, „Žiburys“ — mergaičių gimnaziją ir bernaičių bei mergaičių progimnaziją, „Saulė“ dovanos tėvynei mokytojų ir bugalterių būrelį.

*) Žiūr. „L. B.“ Nr. 48.

Ir mes, prekijai, pagalvokime apie lauktuves tėvynei. Juk prekyba gyvenime be galo svarbi. Kas nežino, kad kurios tautos rankose prekyba, tai jos kišenėse ir kapitalai. Svetimieji prekijai savo kapitalais nerems mūsų, tik melbs, kaip stebė visą mūsų ekonomijos gyvenimą prieš karą. Po karo, jei visa pramonė kiltų svetimtaučiams, būtų dar blogiau.

Del to, kam rūpi Lietuvos gėrovė, sukrusime ir žadinkime visus, kad prisidėtų prie šio darbo. Vartotojų draugijų vedėjai ir organizatoriai ruoškitės į savo pozicijas. Žagrėninkai, ieškokite „lagrei“ naujų noragų. Kvieskime šiam laikui suvažiavimą — pasikalbėti apie prekybos bei pramonės reikalus. Suvienikime visas mūsų pajėgas, pradėkime rūpintis pinigų, ir kaitik sugrįšime į Lietuvą, steigkime didesniuose miestuose ir miesteliuose visokių prekių „depo“. Tokiu būdu išsisaugosime kitų naudojimą.

Kam tinka suvažiavimo sumanymas, prašytume savo nuomonę pranešti „L. B.“ Red. — kada ir kur paigaidaujamas suvažiavimas.

A. Dundzila.

Red. prierasas. Pritardami šiam sumanymui, noringai apsiimame patarnauti.

A. + A.

Enrikas Sviencickis.

Birželio 19 d., bevažiudamas į Kaukazą į Kislovodską pasilsėti ir pasigdyti po ligos, mirė Vilniaus gubernijos atstovas, žymus lenkų visuomenės veikėjas, Enrikas Sviencickis.

Buvo gimęs 1853 met. 1871 metais pabaigė kelių institutą ir pradėjo darbuotės prie Novgorodo geležinkelio statymo. 1903 met. buvo paskirtas Bologojos Pskovo geležinkelio statymo vedėju. 1906 m. sugrįžo į gimtąjį kraštą ir stojo žymiu veikėju į Vilniaus gubernijos lenkų dvarininkų eiles. Įgijęs jų pasitikėjimą jis buvo renkamas atstovu į III ir paskiau į IV Valst. Dumą.

Velionis buvo tipingas iš žymiųjų Lietuvos dvarininkų su lenkiškomis aspiracijomis. Gimęs ir augęs Lietuvoje ir paskutinius metus savo amžiaus atidavęs tam kraštui, jis nemaža darbavosi Lietuvos dvarininkų tarpe. Tačiau ir Dūmoje atstovaudamas, ir darbuodamasis visuomenei, jis buvo pirmų pirmiausiai nusižiūrėjęs ne į Lietuvą ir jos reikalus, bet į Varšuvą, savo darbų norma statydams Lenkų reikalus. Taip, neminint pirmesnių jo darbų ir visuomenėje ir V. Dūmoje, jau karo metu jis buvo tarp įsteigėjų žinomo jau ir pagarsėjusio Vilniaus ir Kauno gubernijų Abivatielių Komiteto. Užėmus vokiečiams Lietuvą ir Lenkus, velionis jau pernai rudenį, tuo tik atsidūrus Lietuvos žmonių minioms Rusijoje, stojo ano Abivatielių Komiteto priešakyje ir stengėsi paimti visą Lietuvos šelpimo darbą į to Komiteto rankas, bet sutiko įvairių klinčių. Tada velionis norėjo įtraukti į tą Komitetą ir lietuvius, kad jie savo vardą padengtų jo darbus, bet Komiteto daugumą ir vadovavimą stengėsi palikti dvarininkams lenkams. Lietuviai, kaip žinoma, atsisakė dalyvauti, matydami, kad Komitetas, nusižiūrėdamas Lenkų reikalus, ne Šuvalkų gubernijos nenori pripažinti Lietuvą ir priskirti jos prie Lietuvos teritorijos.

Panašios rūšies buvo ir visas velionies darbavimasis. Jis buvo didelės energijos žmogus, bet buvo daugiau Lenkų, ne Lietuvos pilietis.

† A. a. djakonas Branislovas Būdelis.

Jau 1 a. Lietuvių sanatorijoje birželio 21 d. 1 valandą naktį mirė džiova djakonas Branislovas Būdelis.

Velionis iš Liepojos Kuršo gub. Karo audros vėjamas buvo priverstas apieisti tėvynę ir trauktis į Rusiją. Buvo apsistojęs Petrapilyje. Iš čia, gydytojų patartas, išvažiavo sirgdamas į Jaltą šių metų vasario 22 d. Čia pasirgęs beveik 4 mėnesius pabaigė savo gyvenimo dienas, palikdamas savo seselę ir sanatorijos gyventojus dideliame nuliudime. Velionis ne visiems yra žinomas. Bet kas jį pažino, kas turėjo su juo kokių nors santykių, tas žino, kokios aukso širdies buvo žmogus. Lai būnie Tau lengva Krymo žemėlė.

Kapsas.

† A. a. Norbertas Kazlauskis.

Gegužės 21 d. Sokolnikų sanatorijoje mirė plaučių liga Norbertas Kazlauskis. Dotnavos ūkio mokyklos mokinyš. Tai buvo darbštus ir gabus vyras. Darbas ir sunkios dabarties gyvenimo sąlygos galutinai pakirto jo ir be to silpną sveikatą, ir jis, būdamas vos 19-kos metų, mirė.

Tą liudną žinią pranešame velionies giminėms, draugams ir pažįstamiems.

Velionies mokslo draugai.

Korespondencijos.

MSTISLAVAS, Magiliavo gub.

„Lietuvių Balse“ beveik jau iš visur atsiliepė išblaškyti lietuviai, tik mstislaviečiai vis tylėjo. Jau metas ir mums prabilti.

Lietuviai čia buvo daugiausia iš Kauno tvirtumos darbininkai (aštuonios šeimos). Buvo ir daugiau, bet kiti išvažinėjo arba pateko į kariuomenę, liko veik vienos moters ir vaikų gana geras būrelis. Intelligentų lietuvių čia niekas nepakliuvo. Visą mūsų šviesuomenę, tai moksleiviai ir vienas liaudies mokytojas iš Serečiaus, Kauno gub.

Panevėžio mokytojų seminarijos moksleiviai atsidangino kartu su savo mokykla. Lietuvių tebuvo trys. Beliko vienas, o kitu du baigė ir išvažiavo. Antra mokslo įstaiga — Kauno pedagogijos kursai. Juose mokėsi iš viso devyni lietuviai. Jų septyni šiemet pabaigė ir gavo mokytojo teises: Malvė Sokelytė, Rozalė Krikštulytė, Julė Majauskaitė, Vincas Kiršinas — tikri lietuviai, Ona Kamarauskaitė, Marė Kiršauskaitė ir Cezaras Modestavičius — sulenkėję. Kitiems metams moksleivių lietuvių telieka tik trys — dvi ped. kursuose ir vienas seminarijoje. Mokinių padėjimas čia visą laiką buvo sunkus: gaudami iš Tatjanos Komiteto tik po 18 rub. mėnesiui, turėjo ir misti, ir taisyti. Mūsų moksleiviai, gyvendami tarp svetimtaučių, nieko ypatinga nuveikti negalėjo. Visgi kartą rusų vokal. muzikos vakare pasirodė scenoje ir gana dailiai padainavo kelias tautos dainas.

Pabėgėlių lietuvių gyvenimas nėra labai geras. Šelpia Tatjanos komitetas ir „Šiaurės pagalba“. Ši antroji duoda valgomųjų daiktų ir kai kuriems po keletą rublių butui. Abi šelpiamieji įstaigės tešelpia savo nužiūra: tai duoda pašalpos, tai nebeduoda arba ją sumažina, kitiems visai nieko neduoda.

Pradžioje lietuvių padėjimas, palyginti, buvo geras. Ilgainiui kilo visokių nesupratimų. Mat, daugumas globėjų buvo lenkės, kurios už savo globą norėjo padidinti savo tautos skaičių. Dalimi tatjoms pasisekė. Bet „erzelis“ arba agitacija prieš Tatjanos Komitetą ir kai kurių lietuvių moterų kalbos tik neįdavė kai kurių.

Paskiau lietuviai nutarė prašyti Tatjanos Komiteto pirmininko, kad leistų vieną lietuvių atstovą į Kom-

teto posėdžius. Sau atstovų paskyrė mokytoją Gaižauskį (Gaižuną). Atstovas pasirodė neperdaug mylis savuosius ir save laiką lenku. Viena posėdyje savo atstovaujamuosius pabėgėlius jis taip nupiešė: jie esą ne kas kitas, kaip Kauno Aleksoto valkatos, neišskiriant nei moksleivių, nei čia apsigyvenusio vieno siuvėjo. Po to posėdžio ant lietuvių užtemo juodas debesys. Vaikų prieglaudoje pavarė lietuvių prižiūrėtoją, o jos vietoje pastatė du seminaristų ir pavedė mūsų vaikų globą aršiausiam „rusintojui“. Vaikams buvo užginta melsties prie katalikiško paveikslų, buvo užginta lietuviškai kalbėti, žaisti, imta varu varyti į cerkvę ir t. t. Mes pradėjome protestuoti. Motinos emė raudoti, kad jų vaikus del jų tikybos ir tautybės skaudžia. Kuo tai būtų pasibaigę, nežinome, tik laimei atvažiavo čia Mogiliavo gubernatorius. Jis aplankė pabėgėlių prieglaudą ir paliepė lietuvių neskauti. Dabar jau aptilo truputį, vaikų į cerkvę varu nebevaro, kad kas ir prasitaria lietuviškai, nebebaudžia.

Apie dvasios reikalus nėra ko nekalbėti. Turime kunigą lietuvių, bet jis jau senas, paliejęs, taigi ir lietuvių reikalų skyrium jis neišgali aprūpinti. Bažnyčia bene gražiausia visoje gudų žemėje, bet trūksta gero vargoninko. Delto ir giedojimai menki, negražūs. Traukia žmonės lenkiškai vienu balsu. Lietuviams tai nepriprasta. Yra čia ir antras kunigas, darbštus, bet lietuviams jis visai tolimas.

Apskritai, girties niekuo negalime.

Visą padėką turime tarti Mogiliavo lietuvių komitetui, kuris mus žiemą nors šio kiais tokiais drabužiais apdengė ir moksleivius taip pat sušalpė pinigais ir laikraščiais.

Mokslus Baigusi.

BOGORODICKAS.

Dotnavos vidurinė ūkio mokykla.

Persimetus karo vėsulai iš Prūsų Didžiojo Lietuvos ir pradėjus slinkti prie Dubysos ir toliaus — Nevėžio linkui, ir mūsų mokykla, kad ir nenoromis, iš Dotnavos pasitraukė Rusijos gilumon. Daug nukentėjo ji keldamos, vienok tvarka ir mokslas pasiliko joje tie patys, ir dabar ji savistoviai gyvuoja Bogorodicko, Tulos gub. Mokslas eina normaliai, specialės šakos aiškinamos, taikant ne tos vietos aplinkybės, kur ji dabar yra, orui, klimatui, žemės ypatybėms ir t. t., bet visa domė kreipiamą į tą kraštą, kuriame mokykla buvo įkurta ir kur ji vėl grįš po karo.

Rudenį, rugsėjo 1 d. bus įstojamieji egzaminai į I klasę. Prašymai jau priimami.

Lietuviams reikalinga atkreipti ypatingą dėmesį į šią mokyklą ir stengties kuodaugiausia stoti jai, daugiau negu į vietines Rusijos mokyklas, kadangi ji po karo grįš vėl Lietuvon — tai viena, o antra: baigusiųjų šią mokyklą (agronomų) laukia plačiausi dirva darbuoties, naujinti ir tvarkyti išardytą ūkį, skirstyti sudegintus sodžius viensėdžiais, statyti trobas, auginti gyvulius, steigti ūkio ratelius, draugijas ir t. t.

Aplinkybės mokyties pabėgėliams labai prieinamos: gyventi visi mokiniai gauna pašalpos pinigais, drabužiais ir t. t. iš komitetų — lietuvių iš C. Lietuvių Komiteto — o knygos ir visi mokslo įrankiai — izdo. Žodžiu, materialinė pusė mokinių gyvenimo beveik visai aprūpinta.

Stojantieji privalo išlaikyti egzaminus iš 4 klasių augštųjų pradedamąja (buvusiųjų miestų) mokyklų programa, iš šių dalykų: rusų kalbos, aritmetikos, geometrijos, algebros, geografijos, istorijos, fizikos, tikybos ir gamtos mokslo.

Smulkesnių žinių galima rasti programoje, kuri veltui siunčiama kiekvienam pareikalavusiam.

Pabėgėliai moksleiviai, išsirašykite programą, pasirengkite ir atvažiuoti laikyti egzaminų.

Prašymams siųsti ir programai išsirašyti adresas: Гор. Богородицк, Тульск. губ. Директору Ковенского Сред. с.-хоз. училища.

Br. M-čius.

POLTAIKA, Chersonio gub.

Čia yra 120 lietuvių, atvežtų 1915 m. lapkričio 15 d. iš Vilniaus gubernijos, Trakų apskrities, Aleksandrovsko (?) valsčiaus, iš Kaniukų, Venčinų ir Domantonijų sodžių. Gyvename tarp ukrainiečių. Liudnas yra čia mūsų gyvenimas: katalikų bažnyčios nėra, kunigas lietuvis nėra, sykiu pas mus neatsilankė. Velykinės išpažinties klausyti buvo atvažiavęs kažkoks kunigas lenkas, kuris ne žodelio lietuviškai nemoka ir nesupranta; ne senesnieji vyrai negalėjom su juo niekaip susikalbėti, o apie moteris ir vaikus ir kalbos nėra. Kokia buvo mūsų išpažintis, viens Dievas težino, tik kunigas gerokai mus išbarė, sakydamas: buvote lenkai ir savo kalbą pametėt, užmiršot, o lietuviškai neišmokot ir dabar neišiai, nei kitaip nemokat. Štai tokią pamokslą mumiems pasakęs, pabaigė šiais žodžiais: — Lietuva yra šventa žemė; maldaukit Dievą, kad atgal į Lietuvą pagrižtut.

Praėjusią žiemą mūsų vaikai liko be mokslo, nes nebuvo kam mumis rūpintis: artimuose miestuose nei Mokolajevė, nei Chersono Lietuvių Komiteto skyrių nėra, vien tik lenkų skyriai. Pašalpos, po 20 k. dienai, žiemos metu gaudavom iš žemietybės. Kartas nuo karto apsilanko pas mus lenkų komitetų instruktoriai ir žada čia įtaisyti vaikams prieglaudą ir mokyklą. Gerai žinoma, jog bus mokoma lenkų kalba. Labai liudna, kad mes, išbarstyti po Rusiją, nuostsim didžiausio savo turto, brangiausios Dievo dovanos, gimtos savo kalbos. Lenkų ir kunigai visur atranda savus pabėgėlius, tik lietuviai daugelyje vietų yra užmiršti savųjų Komitetų ir neaprupinti sielos reikaluose.

Driskius.

Zinios.

PETRAPILIS.

Rusų ir Japonų sutartis. Šiomis dienomis Rusai ir Japonai padarė politikos sutartį. Ji yra šitokia:

Rusų imperijos vyriausybė ir Japonų imperijos vyriausybė nutarė suvienyti savo pajėgas santaikiai laikyti Tolimuosiuose Rytuose ir susitarė dėl šių dalykų:

I straipsnis.

Rusai nedalyvaus nė vienoje santaroje arba politikos sąjungoje, priešingoje Japonams.

Japonai nedalyvaus nė vienoje santaroje arba politikos sąjungoje, priešingoje Rusams.

II straipsnis.

Jei kartais gręstų kas Tolimuosiuose Rytuose žemės teisės arba tam tikriems reikalams vienos kurios susitarusiųjų pusės, antrosios pusės pripažintiesiems, Rusai ir Japonai susitars dėl priemonių, kurių abi valstybi imsis, kad viena antrą palaikytų ir kad viena antrai padėtų minėtųjų teisių ir reikalų ginti ir saugoti.

Šiam paliudyti žemai pasirašysieji, savo vyriausybių įgaliojimai, pasirašė šią sutartį ir prispaudė prie jos savo antspaudus.

Padaryta Petrapilyje 1916 m. birželio 20 dieną (liepos 3 d.), kuri atitinka Taisijos penktųjų metų septyntojo mėnesio trečiąją dieną.

Pasirašė S. Sazonovas ir baronas Mostono.

Priešininkų atleistosios vietos. Vyriausybė dabar svarsto, kaip sutvarkyti gyvenimas atimtose iš priešininko šalyse.

Visų pirma manoma sugrąžinti atleistosios vietosna palicija ir valdininkai, paskui — visuomenės valdymosi įstaigos, teismo įstaigos ir k. Valdininkams jau esą įsakyta, kad ruošūsi grįžti senosiosna vietosna. Jau rūpinamasi maistu ir kuru tų vietų neturtingiesiems gyventojams.

Del pabėgėlių, tai jie busią grąžinami tik tada, kai jų šalyse, iškur išbėgę, viskas nurimsia, kai gyvenimas ten grįšias senojon vagon. Kas norėsia, galėsia ir dabar grįžti, tik reikėsia kelionė atlikti savo lėšomis.

Švietimo ministeris leido priimti šiemet universitetuosna 10950 studentų: Petrapilio universitetan—1900 žm., Maskvos — 2150, Kazanės — 900, Karkovo — 1050, Kievo—1100, Odesos — 900, Tomsko — 500, Saratovo — 300, Dorpatu—900 ir Petrapilio universiteto Permės skyriun — 700.

Moters universitetan. Petrapilio universitetui daug prašymų šiemet duoda moters. Tų prašymų universitetas visai nežiuri: sako, moterų Petraplio universitetan šiemet neimsia.

Šaukiami apsaugininkai jūrininkai. Caro įsakymu šaukiami jūrių kariuomenėn stoti 1903 ir 1904 m. 1-ojo skyriaus apsaugininkai jūrininkai.

IVAIRIOS.

Birželio 25 d. vokiečių nardomoji laivė nuskandino Juodosios jūre rusų laivą, vardu „Vperiod“ („Pirmyn“). Tame laive buvo įtaisyta sužeistiesiems ligoninė ir juo tebuvo tik vežami sužeistieji ir nesveiki kareiviai. Tai jau antra ligoninė laivas nuskandinta vokiečių nardom. laivės.

Žemės ūkio kursai.

Lietuvių Draugijos Kostromos skyrius taiso ūkio kursus. Mokslas prasidės liepos 3 d. ir baigsis lapkričio 13 d. Bus skaitomi šie dalykai: augalų gyvenimas, žemė ir tręšimas; žemės ūkio mašinos ir padargai; javų ir lupinių bei šakninių augalų kultūra; žolių sėjimas laukuose; pievų ūkis; gyvulių ūkis; pieno ūkis; bendroji bakterijologija; veterinarija; linų ūkis; bičių ūkis; daržų ūkis; ūkio organizavimas; žemietybių priemonės žemės ūkiui pagerinti. Lekcijas skaitys agronomai ir specialistai. Skaitomiesiems dalykams aiškinti bus vartojami vaidinamieji žibintai. Kursus gali lankyti visų tautų pabėgėliai, taip pat ir visi suaugusieji, kuriems rūpi žemės ūkis. Lekcijos bus skaitomos sekmadieniais ir šventadieniais nuo 6 lig 10 val. vak., kuriuose yra dar 35 liuosos vietos. Kursų reikalais reikia kreiptis į Kostromos Lietuvių Komitetą (Rusina 34) arba į Kostromos žemietybės valdybos agronomijos skyrių.

Visi minėtieji dalykai, turi būti, skaitomi ne lietuviškai, tik rusiškai, nes juos skaitys nelietuviai žmonės: Svinkinas, Plotninas, Makarevas, Kuzminas, Rešas, Prosvirnininas, Šumeris, Kernevas, Bilimovičius, Lebedinskaja. Mūsų ūkininkai dauguma rusiškai nemoka arba labai maža temoka. Todėl abejojama, ar turės ūkininkai lietuviai kokios naudos iš kursų.

Voronežas. Gegužės 26 d. gavo atestatus, baigę M. Yčo gimnaziją 46 žmonės; jų tarpe 23 lietuviai:

1. J. Avižėnis, 2. K. Avižėnis, 3. K. Barniškis, 4. J. Bičiūnas, 5. M. Baktys, 6. A. Bridžius (sid. med.), 7. St. Gruodis (aukso med.), 8. J.

Gutauskas, 9. J. Vileišis, 10. J. Kairiūkštis (sid. med.), 11. C. Kairiūkštis (sid. med.), 12. Kovaliauskas, 13. Karosas, 14. Lazauskas, 15. D. Mitsuta, 16 A. Mačiota, 17. J. Pukelevičius (sid. med.), 18. Zig. Rudaitis, 19. Vit. Serbenta, 20. Pran. Stankevičius, 21. Pet. Stankevičius, 22. A. Kmielaukis, 23. P. Cerkeliūnas.

SVETUR.

Rusų rublis Suomiuose. Rusų rublis Suomiuose pakilęs. Už 100 rublių mokama vietoje 214 markių jau 216 markių.

Rumunų siena. Bucharosto žinomis, rumunų vyriausybė pasirengusi nuginkluoti tuos austrų būrius, kurie pereisį per jų sieną.

Tarp Rumunų ir Šveicarų. Susižinojimas paštu tarp Rumunų ir Šveicarų lig liepos 1 d. busiąs uždarytas.

Socijalistų susirinkimas. Berlyno socijaldemokratų sąjungos rinkimuose, pirmininku sąjungos išrinktas A. Hofmanas, vieton buvusio Ernsto. Hofmanui pasiūlius, susirinkimas išreiškęs Libknechtui užuojautą ir kalbėjęs prieš reichstago socijaldemokratų daugumos taktiką.

Tautų kongresas Šveicaruose. Lozanoje buvo tautų kongresas. Miesto patarėjas Biurn'as, sveikindamas Lozanos vardu susirinkusius, išpėjo kongreso narius, kad jie laikytųsi ramiai ir nestatytų didelių politikos reikalavimų. Šie gali kenkti Šveicarų neutralitetui.

Kongreso pirmininkas prof. Otli pranešė, kad susirinkime dalyvauja 23 tautų atstovai, ir nurodė konferencijos tikslą.

Susirinkime buvo svarstomos tautų teisės.

Atstatytas generolas Konradas fon Getcendorfas. Atėjusiomis iš Austrų žiniomis, esąs atstatytas Austrų generalinio štabo viršininkas generolas Konradas fon Getcendorfas. Gecendorfas buvo generalinio štabo viršininku aštuoneris metus prieš karą ir visą karo laiką. Jisai su velioniu vokiečių štabo viršininku Moltke taisęs šio karo planą. Jis buvęs austrų šovinistų šalininku ir laikomas vienu šio karo kaltininkų.

Gecendorfas atstatytas del dartinio austrų nepasisekimo Galicijoje ir Bukovinoje.

Austruose. Generolui Goldbachui buvę pavesta Transilvanija ginti. Tasai generolas dabar nusizūdęs, kadangi pavestosios jam šalies, jo nuomone, negalima busią apginti.

Suomiuose. Birželio 18 d. Suomiuose prasidėjo seimo rinkimai. Jie tęsis dvi dieni birželio 18 ir 20 d.

Kaukazo kurortuose. Kurortuose esąs gražus oras. Dieną šilumos esti lig 30 laipsnių, o naktį lig 15. Kasdien važiuoja daugybės žmonių gydytų.

Kaip girdėti, kai kurios Juodojo Kalno tautelės sukilusios prieš austrus. Sukilusios kurios nekurių ir albaniečių tautelės, kurios esančios juodkalniečių giminės. Taip pat sukilę ir serbai, kai tik austrų kariuomenė išėjusi iš tos šalies.

Vokiečių ir Italų santykiai. Laikraščiu žiniomis, italų vyriausybė mananti atsisakyti nuo prekybos sutarties su vokiečiais.

Arabų sukilimas. Turkų misija Bucharoste pranešusi, kad anglai bombardavę Džedos uosto dalį ir pa-

traukę į savo pusę arabų tautas iš Džedos ir Mekos apylinkių. Jie visi sukilę prieš turkus.

Berlyno žiniomis, bankų pramonės, prekybos ir žemės ūkio atstovai, pirmininkaujant kunigaikščiui Vedelinui, įsteigę tautos komitetą. Tam komitetui esą pavesta teikti žmonėms žinių apie garbingos taikos sąlygas. Kensoratorių laikraščiai nepasitiki komitetu. Sako, jis ausinsias vokiečių karingumą.

Anamo revoliucija. Vokiečiai mėginę sukelti Aname revoliuciją. Jiems nepasisekė. Indų Kinų generolas gubernatorius be didelio vargo nutildęs kylančią revoliuciją, pašalinęs karalių ir pasadinęs ant sosto karalaitį Bundao.

Anglų kariuomenės ministru paskirtas Loidas Džoržas, o lordas Derbi — jo antrininku.

Netrukus busią šaukiami kariuomenėn stoti Vokios vidurinių mokyklų vyresnieji mokiniai.

KARAS.

Rusų šone. Jau antras mėnuo, kaip visų akys žiūri į tą rusų fronto dalį, kuri eina prieš austrus. Ten jau antras mėnuo virte verda kova. Rusų kariuomenė vėtros greitumu pakilo ir paėmė visą eilę miestų ir kaimų, toli į vakarus nustumdami austrus nuo jų žiemos pozicijų. Paėmę Lucką ir Dubną, rusai dar kelias dešimtis varstų paėjęjo ir sustojo, didelės kariuomenės sutikti. Toje kariuomenėje jau nebe vieni austrai tebuvo, buvo joje jau daug ir vokiečių pulkų, atgabentų net iš Europos vakarų. Reikia bent čia sustabdyti rusai, nes čia nesustabdžius gali austrams ir vokiečiams atsitikti negerai. Reikia žinoti, kad į šiaurės vakarus nuo Lucko stovi Kovelio miestas, o į pietų vakarus nuo Dubno — Lyovas. Kovelio geležinkelio mazgas, sušina keli geležinkeliai. Paims ji rusai, tai ir bus jiems atidarytas kelias į Volinės-Vladimirą ir toliaus. Už Dubno rusų kariuomenė jau Radzivilove. Prasimuš rusai už Radzivilovę, tai ir Lvovą nebetoli. Austrai su vokiečiais, gerai suprasdami, koks didelis pavojus jiems gresia, kiek tik galėdami stengėsi ir tebesistengia sulaukyti rusus: puola juos iš pietų, vakarų ir net iš šiaurės. Saugodami ypač pietus ir vakarus, jie sutraukė čia daug kariuomenės iš kitų frontų, net nuo Čartorisko ir Kolkų, manydami, tur būt, kad ten rusų kariuomenės irgi ne daug belikę. Tuo gi tarpu rusai kad puls vokiečius kaip tik apie Čartoriską ir Kolkus. To vaisiumi buvo, kad rusai paėmė daug sustiprintų vietų. Jiems visų pirma pasisekė paimti pozicijas į šiaurę nuo Čartorisko, ties Galuzijos Vulką, o į pietus — Razničiai ir Tumanas ties Komarova Gradje. Paskui paimti Dolčios ir Gruziatino kaimai. Rusų gi raitininkai ūmai šoko ir paėmė Manevičius, geležinkelio stotį; ji yra už 20 varstų į vakarus nuo Čartorisko ir už 50 varstų į rytus nuo Kovelio. Raitininkų užpuolimas, matyti, buvo labai staigus ir smarkus, kad vokiečiai metė čia net kelias baterijas ir ir didžiasias armotas. Dabar į vakarus nuo Čartorisko rusai jau tolokai yra nueję, jie priejo jau Stochodo upę ir keliose vietose net perėjo per ją. Dabar pastochodžiu labai smarkiai mušamasi. Kolkas dar neaišku kieno viršus bus. Jai rusai čia sumuš vokiečius, tai jiems ir Kovelis paimti bus nepersunku.

Bukovina be maža ko jau visa rusų rankose. Paėmę Kolomeją jie paėmė po kelių dienų labai svarbią vietą Galicijoje — Delatinę. Ji stovi už 30 varstų vakaruose nuo Kolomejos ir pietuose nuo Stanislavovo. Ji svarbi tuo, kad ten geležinkelio mazgas: iš ten eina geležinkelis per Karpatus į Jasinę ir Marmarošą Sigetą, kitas — į šiaurę per Nadvorną į Tismenica, Stanislavovą, Galičą ir Lvovą, trečias geležinkelis — į rytus, į Kolomeją. Paėmus Delatinę, austrų dvi kariuomeni — grafo Botmero ir gen. Pflancerio — liko visiškai atskirti nuo viena antros.

Bukovinos pietuose ir pietų vakaruose dideli mušiai. Austrai, bijodami, kad rusai neįsiveržtų Transilvanijon, sutraukė čia daug kariuomenės. Tai gi mušamasi dabar pietų vakaruose ir šiaurės vakaruose nuo Kimpolungo — frontu, einančiu nuo Briazos per Fundulą lig Moldavos.

Ties Baranavičiais prasidėję mušiai dabar jau pasibaigę. Baranavičiai irgi svarbi geležinkelio kryžkelė. Ir vokiečiai, kaip galėdami, stengsis juos ginti.

Kaukazo fronte rusai buvo šiek tiek atstumti atgal. Dabar gi vėl pasislinko priešakin, į vakarus, būtent atėmė iš turkų Mamachtuno miestą, ir kelias stiprias pozicijas vakaruose nuo Erzerumo.

Vyriausiojo Štabo pranašimu, generolo Brusilovo kariuomenė nuo gegužės 22 d. ligi birželio 27 d. paėmusi nelaisvėn austrų ir vokiečių 5620 aficerių ir 266.000 kareivių ir atėmusi 312 armotų ir 866 kulksvydžius.

Paskutinės žinios.

Baltijos jūroje. Rusų laivynas Botnikos užtakoje paėmė du dideliu vokiečių garlaiviu. Vienas prikrautas buvo geležies, antras tuščias. Abu garlaiviu atvaryti vienan Baltijos jūrių uostan.

Vakarų šone. Anglai ir prancūzai priejo jau visiškai arti prie Perono. Tai labai svarbi strategijos žvilgsniu vieta. Tą vokiečių kariuomenę, prieš kurią dabar eina sąjungininkai, Somos upė dalija į dvi dali. Šiaurėje nuo Somos vokiečius puola anglai, o pietuose — prancūzai. Prancūzai, smarkiai spausdami vokiečius, priejo Somos vingį prie Perono. Tuo pat laiku anglai, eidami Somos šiaurės krantu, paėmė kelius svarbius kaimus nuo Tijenvolio ligi Chemo. Tai tokiu būdu sąjungininkai įlindo vokiečių pusėn per 14 varstų ir stovi dabar tik per kokią varstą tolimo nuo Perono. Ant dešiniojo Somos kranto prancūzai ties Bijašo kaimu sutraukė susižinojimą tarp vokiečių fronto. Ne tik prancūzų artilerija, bet ir pėstininkai jau šaudė tos vietos plentus ir geležinkelius. Ant kairiojo Somos kranto anglai paėmė Chardekuro kaimą ir iš ten jų artilerija šaudė Perono — Bopomo plentą. Už šito plento netoli eina geležinkelis, už kokių 7 varstų. Vokiečiai, kad anglai nešaudytų geležinkelio, stengiasi išstumti juos iš Chardekuro ir Trono miško. Trono mišką vokiečiai puolė net šešius kartus, pagaliaus pasisekė jiems paimti to miško nedidelis šiaurės kampelis. Kadangi Chardekuras jau anglų rankose, tai reikia laukti, kad netrukus vokiečiai jau nebeteks ir paties Perono. Vokiečių iš viso čia paimta nelaisvėn 16.000.

Ant dešiniojo Maso upės kranto vokiečiai pradėjo ataką frontu: Flurio stotis — Vo miškas — Šapitros — Lešenua. Čia vokiečiai, daug pakloję savos kariuomenės, galų gale įsiveržė Denlu baterijon ir kai kur prancūzų linijon ties Fiumeno mišku.

Kitose prancūzų ir anglų fronto vietose nieko ypatingo neatsitiko.

Italų šone. Italai, kad ir labai pamaži, visgi stuma austrus. Šie, bijodami, kad italai neįsiveržtų į Tren-

tiną, nebeveža daugiau kariuomenės rusų šonai ir net sulaukė trečiąjį savo korpusą, kuris buvo be keliaujas į rytus.

Statistikos žinių žiupsnelis.

Iki birželio 28 dienos Technikos Biure prie Lietuvos trobesių atstatymo Sekcijos buvo užregistruota norinčių, karui pasibaigus, grįžti tėvynės lietuvių:

inžinierių	48 žm.
technikų	15 "
studentų technikų	29 "
dailininkų	12 "
elektros monterų	7 "
šoferių	3 "
tepliorių	7 "
liejimų	3 "
tekintojų	18 "
kalvių	58 "
šaltkalvių	84 "
račių	5 "
medžio tašytojų	80 "
dailidžių	124 "
mūrininkų	18 "
siuvėjų (vyrų)	62 "
kurpių	58 "

Be to, dar užregistruotų yra: šuolinių kasejas — 1, knygų taisytojas — 1, žiedininkas (puodžius) — 1, skardininkas — 1, plytininkas — 2, malūninkų — 2, kepečių — 3.

Šis sąrašas, nors jisai dar toli gražu nepilnas, bet vistiek duoda mums vilties, kad karui pasibaigus nebūsimė priversti laukti, kol svertimaučiai, beieškodami gero uždarbio, ims plaukti į Lietuvą, o galėsime patys susiorganizuoti stoti į darbą, kad atstačius ir atgaivinus karo nuvargintą, nuniokotą mūsų kraštą.

Kas moka kokį amatą ar yra išėjęs tam tikrą technikos mokslą ir norėtų, karui pasibaigus, grįžti Lietuvon, bet dar neatsiuntė savo adreso, lai pasiskubina tai padaryti, nes kuo anksčiau kiti su kitu susižinosime, prie busimojo darbo prisi-rengsime, tuo darbas tas eis tiksliau, tvarkingiau ir sparčiau.

Savo adresus prašome siųsti: Петроградъ, Басковъ пер. 32, кв. 6. Техническое Бюро, при Технической Секции Центр. Литовского Комитета.

Norintiems parinkti iš karto daugiau adresų siunčiame tam tikrus lapelius, kuriuose pažymėti, kokios žinios apie kiekvieną techniką ar amatininką labiau pageidaujamos.

Technikos Biuro
Vedėjas: V. Čarneckis.

Pranešimai.

I.

Trobesių Atitaisymo Sekcija.

Šiuo Trobesių atitaisymo Sekcija praneša visiems Liet. Draug. Centr. Kom. Skyriams ir Įgaliotiniams, jog Sekcijai svarbu surinkti kuodaugiau-sia namų anketos lapų, bet, kadangi laikas brangus, prašoma nieku būdu neatidėlioti jų grąžinimą ir nuskirima paskutinį siuntimo terminą liep. 10 dieną. Sekcija išreiškia padėką tiems, kurie laiku anketos lapus sugrąžino; tik gaila, kad nevisados anketose (ar laiškų) pranešama, iš kur siunčiama, kad Sekcija žinotų nuo ko yra anketa gavusi, o nuo ko turi dar laukti. Iki šiai dienai gauta anketos lapų iš Tambovo, Tifliso, Kinės, Tverės, Poltavos ir surašytų p.p. Giriūno, Sipavičiaus, O. Stankevičiaus, kun. Šilinio, Balvočio ir kun. Bulvičiaus.

Pastebima, jog nevisi anketos surašinėtojai sugeba tinkamai aprašyti ją užpildyti; dažniausiai trūksta piešinių (vadinamųjų planų). Sekcija paaiškina, jog šitie planai reikia piešti kuopaprastaisiais, kad tiktai galima būtų suprasti, kur ejo kelias į gyvenimą, kame buvo troba,

klojimas, tvartas ir kiti trobesiai. Tas pats ir su gyvenamųjų namų piešiniais, kuriuose didžiausią svarbą turi kambarių padalinimas ir stogo išvaizda, (stačiais galais, laužtais skliautais, su pagražinimais, ar be jų ir t.t.).

Ne akininkų nupasakojimai irgi yra labai svarbūs, taip pat trobelininkų, kaip ir dvarų darbininkų, nes geistina pažinti pilnai visų mūsų ūkių stovį, nuo mažiausių iki didelių. Dar kartą prašome nesivėlinti su anketos grąžinimu. Anketos sąjama bus paskelbta spaudoje.

Sekcijos Vedėjas Ad. Varnas.

II

Aleksandravo (Užusaliao) valsčiaus valdyba prašo įdėti „L. B.“ šį paaiškinimą:

„L. B.“ № 44 (73) buvo įdėtas šioks pranešimas:

„I Aleksandravo (Užusaliao) valsčiaus valdyba Kauno apskrities ir gubernijos kas turi kokių reikalų, tegu kreipiasi šiuo adresu: Александровскому Волостному Правлению, Ковенского уезда, гор. Сызрань, Симбирская № 74.

Kadangi tas pranešimas paliečia tik reikalus tų valstiečių, kurie yra to paties valsčiaus pabėgėliai, o ne visos Lietuvos, tai tie pabėgėliai, kurie kreipėtės (ir gal jeigu da kas kreipsis) kitų valsčių: Kauno, Suvalkų ir Vilniaus gubernijų į šią valdybą su prašymais: 1) Susiieškoti giminių ir pažįstamų, 2) Susirašinėti su giminėmis ir pažįstamais, pasilikusiais Lietuvoje, 3) Kokių būdu ir iš kur galima išgauti užmokesnį už visoki turtą, paliktą Lietuvoje, taip pat ir atiduotą į Rekvizicijos Komisijas kitose gubernijose, nelaukite nuo šios valdybos atsakymų, delto, kad šioje valdyboje reikalaujamų žinių nėra.

Valščiaus raštininkas
Aleksandras Rilskis.

III.

Verčiu kai kurių mūsų poetų eiles savo rinkiniui rusų kalba „Lietuvių Lyrika“. Užduotis — gyna lietuvių poezija. Jei kas norėtų ką nors pranešti, labai prašau.

Adresas: Osipu Smolskomu, Mariinskaja 4, kv. 16. Riga.

Su pagarba
(Petrovas) Juoz. Smolskis.

IV.

Maskva. Jau išėjo iš spaudos antrųjų metų skaitymo knyga pradedamosioms mokykloms — „Vainikėlis“, sutaisytas prižiūrint Mokytojų Sekcijai, mokytojų V. Arminaitės, M. Vasiliausio, K. Ambrozaičio ir Ig. Statkevičiaus. Kaina be siuntimo 50 kap. Su užsakymais galima kreiptis į V. Sidzikauskį šiuo adresu: Москва, М. Палашевский д. 7, Литовский Комитетъ помощи жертвамъ войны.

A. Klimas.

Nuo administracijos.

Pranui Verbylai. Iš Tamstos 2 r. 50 kap. gavome, bet laiško kurį T. žadėjai parašyti kam sunaudoti šie pinigai taip ir nesulaukiame.

Juozui Baltuškevičiui. Jau du mėnesių kaip laukiame iš Tamstos laiško su nurodymu, kam pavesti gautieji 1 rub. 70 kap.

Kun. Turonkai Orenburge. Lig šiol iš Tamstos laiško negavome, del to nežinome kam bus gautieji 4 rb. 50 kap.

Kun. Kazakevičiui Omske. Prašome greičiaus mums pranešti, kas daryti su atsiųstaisiais 2 rub.

Vaclovas Gramantas

iš Rimšės par., noriu susirašinėti su broliu Amerikoje ir pažįstamais.

Dieistvujuščaja Armija, 26 transport 6-go oboznogo bataliona.

1498—1

Jonui Kruopiui, kareiviui Kaukaze. Kodel Tamsta neparašai, kuriam tikslui atsiuntei mums 3 rub.

Katri Šumėkieni (o gal Šumėkaitei?) Bataiske. Prašome pranešti, kuriam tikslui Tamsta atsiuntei 1 r. 90 kap.

Kast. Grigaliūnui Velikije Luki. Kodel Tamsta taip ilgai neparašai savo skelbimo, kaip žadėjai atsiųsdamas pinigus.

Jonui Iurkštai veik. armijoje. Iš Tamstos 2 rub. 15 kap. gavome „L. B.“ prenumeratą užrašėme 1 rub. 30 kap., 80 kap. pasilikę skelbimui, tik kad paskelbti tai prašome atsiųsti tų žmonių kurių T-a ieškai naują sąrašą nes šio negalime perskaityti. Rašant skelbimą, reikia aiškiai rašyti savo vardas pavardė, iš kur esi ir adresas, pagalios vardus pavardes tų, kurių ieškai, be jokių pagražinimų.

Redakcijos atsakai.

Pabėgėlei. Prašom mums rašinėti žinelių iš Tamstos krašto ir Čerepovco lietuvių gyvenimo. Vakarelio aprašymą įdėjome žymeis sutrumpinę.

Beržvalkiečiui ir Arčiūviui. Eilės silpnos, be ritmo ir ritmo. Nedėsimė.

J. Smolskiui. Laikraščio skolon niekam nesiuntinėjame.

St. Pelaičiui. Kadangi jau įdėjome apie tą patį dalyką atsiųstą mums anksčiau kitą korespondenciją, tai Tamstos nebedėsimė. Prašome mūsų neužmiršti.

Giraitės Aglyniui. Korespondencijos apie atsitikimą Kurlendijos gatvėje nebedėsimė, nes dabar ji jau pavėlinta.

S. Pašakarniui Tamstos korespondenciją, nedėsimė, nes ją mes gavome tik po 3-jų mėnesių, kaip ji buvo parašyta, ir mes, išleidę, kas buvo pritaikinta tam tikram laikui, ją išspauzdinome.

Antan. Tamošauskiui, Jurg. Stočkeliui ir kitiems. Kadangi skelbimų mes dykai niekam nedėdam, tai Tamstų sąrašą mes atidavėm Registracijos ir Informacijos Biurui prie Liet. Centro Komiteto.

Pov. Gugai. Tamstos eilės „Gegužės mėnuo“ atidėjome ateičiai; „Liet. Belse“ jų nespauzdinsime.

Redaktorius L. Noreika.

Leidėjas Martynas Yčas.

Provizorius Juozas Andruška

iš Švieksnos parap., Raseinių apskr., dabar gyvena:

Г. БОРИСОГЛЪБСКЪ, Томской губ., Петровская ул. д. № 11.
1507—1

VERONIKA DANILEVIČAITĖ Kauno gubern., Šiaulių par. (viensėd.), ieškau giminių ir pažįstamų. Петроградъ, 4-я рота № 8, кв. 2.
1497—1

MARIJONA JASINSKAITĖ Kauno gubern., Zau-niškių kaimo, Vilkijos par., ieškau sesers Kazimieros. Петроградъ, Курляндская ул. д. 14-6, кв. 79
1506—1

STASYS BALČYTIS Naumiesčio par., Raseinių aps. ir ANTANAS KLIŠTORAITIS Jurbarko par., ieško giminių ir pažįstamų. Ду-

говщина, Смол. губ. Управление Воинскаго Нач.

1508

PETRAS VILIMAS iš Kauno gubern., Zarasų aps., ieškau sūnaus Povilo 21 m., giminių ir pažįstamų. Гор. Симбирскъ, Введенский пер. № 47.
1406—2

JUOZAS ZEŽIULEVAS iš Smil. k., Pūm-pėnų par., Panevėžio aps., ieškau giminių ir pažįstamų. Пятигорскъ Тер. об.- Свистунов-ская ул. д. Католич. церкви.
1504

ELENA KRISTANOVITAITĖ iš Kauno gb., Panevėžio aps., Naumiesčio parap., Gastupio viens., ieškau giminių ir pažįstamų. Петро-градъ, Лермонтовский пр., 17—3.
1495—2

ONA ŠAPAITĖ iš Panevėžio aps., Saločių par., Kiburių kaimo, ieškau tėvo ir seserų. Петроградъ, Лермонтовский пр., 17—3.
1496—2

KAZYS VELIONIS Kauno gubern., Raseinių aps., Rėdovukų k., prašau giminių ir pažįstamų atsiliepti: Шкловъ, Могилевской губ. Литовский Комитетъ.
1457—2

TAMOŠIUS VOLČACKIS Suv. gubern., Kalva-rijos aps., Trašiškių kaimo, prašau atsiliepti giminių ir pažįstamų. Шкловъ, Могил. губ. Литовский Комитетъ.

PRANCIŠKUS MICKONAS Kauno apskr., iš Gausanti (gal Gausančių?) prašau giminių ir pažįstamų atsiliepti. Шкловъ, Могилевск. г. Литовский Комитетъ.

BARBORA MERKELIENĖ Kauno gubern., Šiaulių apskr., Kuršėnų m., ieškau sūnaus Liudviko Merklio 13 metų, giminių ir pažįstamų. Москва, за Дорогамиловской заставой, 2-я мская 11 пунктъ, кв. 4.
1460—1

PRANAS DUNAUSKIS Kauno gubern., Šiaulių aps., Krinkų valsč., noriu susirašinėti su giminėmis ir pažįstamais. Действующая Ар-мия, 22-я артил. бригада, 4-я батарея, Францу Дуновском.

1503—1

Kareivis VINCAS KADIS Kauno gubern., Šiaulių aps., Šaukinų par., ieškau pusbrolio Kadžio Jurgio, giminių ir pažįstamų. Действ. Армия, 29-я Артилер. бригада, 4-я батарея, Викен-тио Кадису.
1504—1

JUOZAS KUDLIS Vilniaus gubern., Trakų ap., Aleksandravo valsč., iš Užkalnių kaimo, ieškau tėvų Jurgio ir Marijonos Kuklių, Seselių Mari-jonos ir Anelės bei giminių ir pažįstamų. Ст. Химки, Николаевск. ж. д., дача Дубача № 2, Осипу Кукльсь,
1453—1

ANTANAS KAŠUBA Liudvinavo bažnyčios zakrastiūnas, Suv. gubern., ieškau sūnų Juozo ir Bronislovo.

VERONIKA BUVELSKAITĖ Rudaminos parapijos, Suv. gubern., ieškau tėvų ir giminių. Вальскъ, Саратовской губ. Комитетъ Бъ-женцевъ.
1454—1

Kareivis JONAS PRKULIS iš Grabaukos palivarko, Vilkaviškio aps., Suvalkų gubern., ieškau sūnaus Jono ir brolio Simono. 101-я желѣзно-дорожная рабочая рота, Невель, Витеб-ской губ.
1455—4

KAZIMIERAS LEŠČINSKIS iš Palėpės dva-ro, Panevėžio aps., Vaškų par., ieškau savo žmonos Kazimieros ir dukters Marijonos, Onos, sūnaus Juozapo, brolio Jono iš Udekių, Linku-vos par. ir švogerio Antano Bukielos iš Vaškų m. (Kostantinavo). Рыбинскъ, Яросл. губ. Село Александровское, кв. Сажина.
1456—2

ADOLFAS JUREVIČIUS iš Zau-niškių vien: Zarasų aps., Kauno gubern., ieškau tėvų ir giminių Петроградъ, 5-я рота 20, кв. 15,

JADVYGRA JAŠMUNTAITĖ Kauno gubern., Telšių aps., gyvenusi Mažeikių m., ieškau mo-tinos ir Pilypavičių Viktorijos bei Onos, gyve-nusių Rygoje, ir kitų pažįstamų. Петроградъ, Пряжская ул. 48, кв. 28.
1438—1

VLADISLOVAS PAŠKEVIČIUS, mašinistas iš Daujatavos miest., Kauno gub., Šiaulių aps. noriu susižinoti su kaimynais ir pažįstamais. Adresas: Петроградъ, Симеоновская ул., № 7, кв. 23.

Kareivis ANTANAS ABUCHAUSKAS Suv. gub., Rudaminos parap., prašau giminių ir pažįstamų atsilipti: Петроградъ, Б. Сампсониевскій пр. № 9—12.
М. П. 2-й Лѣтній баракъ 4-я палата.
1347-a—1

KAZIMIERAS JAZAUSKAS iš Ubiškių k., Biržų parap., Panevėžio apsk., ieškau giminių ir pažįstamų. Prašau atsilipti: Петроградъ, Московско-Ямской пр. 53 кв. 37.
1348-v—1

TAMOŠIONIENĖ PETRONĖLĖ, gyvena: Нижегород. губ., Ст. Вѣйка, Ардатовскій уѣздъ, Сноводской вол., село Сомлово. Ieškau savo dukterų: Anelės Židonienės iš Ventpilies (Vindavos) ir Onos Katinienės iš Mintaujos.
1349-a—1

JURKŠTAITĖ TERESĖ iš Žvirbliškių kaimo, Kamajų parap., Kauno gub., ieškau motinos Viktorijos, seserų Emilijos ir Onos, ir pažįstamų. Atsilipti: Гор. Воронежъ, губ. Старо-Московская 19,
1350—2

ELŽBIETA STAČIOKAITĖ iš Šilavoto, Suv. gub., ieškau brolio Juozo ir pažįstamų. Atsilipti: Гор. Воронежъ, Старо-Московская № 10. Стаціокасъ,
1351—1

Kareivis JUOZAPAS DEKSNIS, ieškau motinos, brolio, seserų: Onos ir Anelės, bei giminių ir pažįstamų iš Vederokių dvaro, Rokiškio val., Ežerėnų aps. Петроградъ, Фонтанная ул. д. 144 Каз., № 3. Э. З. К. Б.
1352—1

KAZYS GRUZDAS iš Vainekonių kaimo, Panevėžio aps., ieškau brolių, tėvų ir seserų. Prašau atsilipti: Саратов, Крестовоздвиженская, д. № 51 д. Садомцева.
1354—3

MARIJONA FILIPAVIČAITĖ, ieškau savo seserų, brolio kareivio ir kareivio Vaclovo Kišino iš Blūniškių kaimo, Kriaučių parap., Kauno gub. Царское Село, Жуковско-Волынская ул. домъ Когина.
1355—1

JUOZAS MARTINKA iš Leckavos m. Kauno gub., ieškau tėvų, giminių ir pažįstamų. Петроградъ, Набережной р. Пряжки № 38 кв. 23
1356—1

KAZYS ŽVIGAITIS Kauno gub., Šiaulių ap., Pasvilinskio vals., iš Senaičių sod. (Gaščiūnų parap.) ieškau savo žmonos su vaikais ir brolių Jono, bei Vinco Žvigačių iš Aleškučių parap., taip pat giminių ir pažįstamų. Петроградъ, Смоленская ул., домъ 11, кв. 4
1357—1

KAZYS BAKŠYS Vilniaus gub., Trakų aps., Nėglingio vals., ieškau žmonos Teresės Bakšienės su vaikais. Петроградъ, Балтійская ул. № 61—25.
1358—1

ANTANAS BARONAITIS prašau savo giminių ir draugų be pertraukų rašinėti. Петроградъ, Екатерининскій кан. № 35, кв. 13
1359—1

PETRONĖLĖ MINKAITĖ iš Kauno gub., Veliūnų vals., Gistėnų kaimo ieškau brolio Simoną Minkaus ir dėdės Aleksandro Atkočiūčio, gyvenančių Amerikos Vespeldo m. Петроградъ, 9-я Рождественская № 30—19.
Prašau Amerikos laikraščių atspausdinti.
1360—1

ANTANAS POLIKAITIS, ieškau giminių ir pažįstamų iš Kauno gub., Šiaulių aps., Skiemonių valsč., Gudžionių sod. Петроградъ, Петроградская стор. Газовая д. 1-6 кв. 12.
1361—1

PETRAS KAMINSKIS iš Tauragės miestelio, ieškau giminių ir pažįstamų, prašau atsilipti: Петроградъ, Лейхтенбергская ул. д. 16, кв. 25.
1362—1

ONA KAMINSKIENĖ iš Tauragės miestelio, ieškau giminių ir pažįstamų, prašau atsilipti: Петроградъ, В. Остр. 16-я Линія домъ 65, кв. 19.
1363—2

Kareivis PRANČISKUS GRIGONAVIČIUS, ieško savo tėvų, brolio Antano, sesers Solimėjos ir pažįstamų iš Pagirčių parap. Dėiствуоущая Армія 176 пѣх. зап. Бат. 4 рота каральня команда Ф. Григановичу.
1364—1

Kareivis JONAS DANIS, ieškau savo žmonos Onos su vaikais, švogerio B. Moskaus su seserimis, broliais ir vaikais. Минскъ, 8 Голловной Эвакуаціонный пунктъ, Ивану Данису.
1365—1

POVILAS SLIEKAS Kauno gub., Panevėžio aps., Pienavo valsč. iš Daukinių sod. noriu susirašinėti su giminėmis ir pažįstamais. Гор. Харбинъ 1-я Механическая ул. № 100 кв. 3.
1392—1

„DRAUGAS“

Vienintelis Lietuvių Katalikų dienraštis Amerikoje.

„Draugas“ nušviečia lietuvių amerikiečių gyvenimą. Skelbiantis per „Draugą“ greičiausiai galima surasti gimines ir pažįstami.

„Draugo“ kaina:
Amerikoje metams 3 dol.
Rusuose „ 6 dol.

Skelbimų kaina.
Ieškant giminių ir pažįstamų, už vieną kartą 50 centų, tris kartus tą patį spauždinant, 1 dol.

Pinigai galima siųsti, išperkant paštoje Internacijonalinę pinigų palaidą (Internacional money order).

Adresas: „DRAUGAS“ 1800 West. 46 street,
Chicago Illinois' U. S. of
America.

1487—1

JONAS KUNIGONIS iš Suvalkų gub., Marjampolės aps., Skriaudžių par., ieškau seselės Marinkos Kunigonytės, giminių ir pažįstamų. Ст. Горбатовка, Моск. Ниж. ж. д., дер. Галушово, Ивану Кунигонису.
1413—2

KAZIMIERAS AMBRAZIEJUS iš Kauno gub., Zarasų apsk., Skapiškio par., Krepšių kaimo, ieškau sūnaus Petro 17 m. Ст. Молодечно (жел. дор.) мастеру А. Козловскому.
1435—1

ELŽBIETA BREŠKOČIA iš Kauno gub., Ukmergės aps. Skapiškio par. Slabados viens. ieškau tėvo ir giminių. Жлобинъ, Могилевской губ. Кат. костелъ, Настоятелю передать Е. Брескусь.
1436—1

KAZYS GRIBULIS, sužeistas kareivis, ieškau tėvo Karoliaus ir brolių Juozo bei Stasio iš Kauno gub., Ukmergės aps. Žemaitkiemio par. Merečiškių sod. iš ten pat giminių ir pažįstamų. Петроградъ, Васил. Остр. 21-я Линія, д. 8, кв. 2. Убѣжище.
1444—1

KARALINA RAIŠIOTĖ Kauno gub., Zarasų aps., Rokiškio val. iš Voverių kaimo, ieškau brolio Benedikto, giminių ir pažįstamų. Петроградъ, 4 Рота, д. кв. 2.
1446

BENEDIKTAS RAMANAUSKAS iš Šiaulių Kauno gub., ieško savo žmonos Elenos ir vaikų: Onos 7 m., Pranciškos 5 m. ir Antano 3 m. Kas žino apie juos, prašau pranešti: гор. Смоленскъ, Мѣстный военный лазаретъ, ст. ун.-оф. Бенедикту Романовскому.
1407—1

Lietuvių Komiteto prieglauda Iguмене prašo atsilipti mergaičių tėvus: Juozės ir Anastazijos Gindau iš Vilžėnų valsč., Panevėžio aps. Игумене, Минской губ. Муравьевская 66, I. Балайтису.
1385—1

ANTANAS GERULIS Palėvenės par., Bajoriškių sod., ieško motinos ir pažįstamų. Петроградъ, Каменный ост. 2 Бер. Аллея д. 47

JUOZAS BAREIŠIS Barišių kaim., Zarasų ap., Kauno gub., noriu susirašinėti su giminėmis, draugais ir pažįstamais. Петроградъ, село Алексан. Глухой пер. № 3, кв. 8.

ANTANAS MIKOLIJONAS iš Bauskės-Laukės, Saločių par., Panevėžio aps., Kauno gub., ieškau giminių ir pažįstamų. Prašau atsilipti: Ярославль, Романовская 44. Литовскій Комитетъ.
108P—1

LEVANORIJA ŽILINSKAITĖ, Kauno gub., Šiaulėniškių val., Pušiniškių sod., ieško seserų, ir pažįstamų. Петроградъ, Воронежская ул., домъ 31 кв. 30
1

PETRAS STANIKAS Kauno gub., Palėvenės par., vien. Bėržitės, ieško tėvų, ir pažįstamų. Петроградъ, Масковское шоссе д. 74
1

VERONIKA TAMOŠIUNAITĖ iš Pailgio viens., Leliūnų parap., Ukmergės apsk., ieško brolio Jono ir giminių. Adr.: Петроградъ, Захарьевская, д. № 15, кв. 16,

PRANČIŠKA GAKŠTAITĖ ieškau motinėš Onos Gakštienės ir visų giminių iš Kauno gub., Betygalos valsč. Гор. Москва, Б. Грузинская, Курбатовскій пер. д. № 2/21 кв. 44.
1466—1

PRANČISKUS GEDIMINAS BERŽANSKIS iš Viekšnių m., Kauno gub., Šiaulių aps., ieškau giminių ir pažįstamų. Москва, 1-я Мѣщанская, 3-й Крестовскій пер. № 5, кв. 5.
1467—1

KAREIVIS VLADAS JAKOBAUSKIS iš Viekšnių m., Kauno gub., Šiaulių aps. ieškau žmonos Barboros, giminių ir pažįstamų. Москва, Николаевскій вокзалъ, Санитарный поѣздъ № 1027.
1468—1

JONAS PAULIUS iš Varnių, Telšių aps., Kauno gub., ieškau savo gėntainių (?) Jono (farmaceuto), Juozo Makauskio ir Vinco Krušo. Kartu prašau ir palankių pažįstamų atsilipti: Ст. Енакиѣво, Екатеринбург. губ., Контора Кирпичнаго завода Р. Б. М. О-ва Ивану Лосифовичу Паулюсу.
1465—1

SALOMĖJA TIZENGAUZAITĖ iš Panevėžio m. ieško tėvų. Харьковъ, ул. Гоголя 4, Кун. Ковалевскому.
1482—2

KIELAITĖ ieško Kun. Liudviko Adomauskio (jojo tarnaitė). Харьковъ, ул. Гоголя 4, Кун. Ковалевскому.
1483—2

BALANDIENĖ AGOTA iš Kauno gub., Kvedarnos m., ieškau sūnaus Petro ir pažįstamų. Екатеринбургъ, Николаевскій пр. № 20, Литовскій Комитетъ.
1469—1

APOLONIJA PORIENĖ iš Kauno gub., Panevėžio aps., Saločių m., ieškau vyro Antano Puro, tarnavusio Kaune 2-je kar. ligoninėje, taip pat ieškau ir kitų giminių. Симбирскъ, Введенскій пер., 47.
1470—2

MOTIEJUS VISOCKIS iš Išlandžių kaimo, Kirsnos valsč., Kalvarijos aps., Suv. gub., ieškau kaimynų Liudviko ir Stasio Jasinskių, taip pat giminių ir pažįstamų. Prašau atsilipti: гор. Мариуполь, Екатеринбург. губ., Итальянская ул., Литовскій Комитетъ № 6.
1471—1

EDVARDAS JAKOMAS Kaune gub., gyvenusis Rygoje, prašau giminių ir pažįstamų atsilipti: Гор. Екатеринбургъ, Литовскій Комитетъ, Николаевскій просп. № 20.
1472—1

KAZIMIERAS ir POVILAS STASIŠKIAI iš Sapienių k. „Alotų volsč“, Ukmergės ap., ieškau tėvų, brolių, dėdžių, giminių ir pažįstamų. Atsilipti: Петроградъ, В. О. 6 линія № 45 кв. 8.
1479—2

KUNIGAS SIMANAS DRAUGELIS iš Bartinkų parap. prašo giminių ir pažįstamų atsilipti: Симферополь, Салгирная ул. № 4.
1480—2

KATRINA ŠILAUSKAITĖ ieškau seserų Onos, Magdelenos, Marijonos ir Petronelės Šilauskaičių. Харьковъ, 17 43. Паровозный заводъ.
1481—1

ANTANAS ŽELVIS Raseinių aps., Tauragės valsč., Papušinės kaimo, ieškau sesers Paulinos Puėžvilienės, Juozapo Toleikio iš Gelmėnų kaimo ir kitų pažįstamų. Ст. Мушкетово, Екатеринбург. ж. д., Чулк. руд., Шахта 8, Антону Жельвису.
1474—3

DAUNORAITĖ KSAVERA, Pan ev. aps. Molainių kaimo, ieškau giminių ir pažįstamų Amerikoje: Kirdulio Juliaus iš Molainių kaimo Pan ev. aps., Rugštelės iš Velžių kaimo, Pan ev. aps., Vilkūno Adomo Panev. aps. ir Rapševičiaus iš Kauno gub. Krekinavos par., Grašėvių kaimo. Prašau atsilipti šiuo adresu: Петроградъ, Baskov per. 29—10. Amerikos Laikraščių prašau šį skelbimą atspausdinti.
1445—1

Liet. dailininkų atvirukus gaunama:

Dvinske — Lietuvų kraut., Elvoje — Požela, Irkutske — Rubikas, Jaroslavlyje — Mikolijonas, Jekaterinoslave — Kazanavičius, Juchnove — Eigirdas, Jurjeve — Raag, Lome — Butkus, Maskvoje — Makauskis (Komitete), Jackeivičius (Seliverstrov 6), Leidimo Komisija (Miliutin. 19), P. Starevičia (Petrogradskoje šosse 21), Poltavoje — Micevičius. Revolyje — Liet. Komit., Rygoje — Linartas, Rostove ant D. — Ornastauskas, Saratove — Dailidavičius, Tuloje — kun. Ruseckas, Voroneže — Motuzo.

Reikalingi platintojai kituose miestuose.

Petrograd, Baskov 29 — 10,
Kl. Skabeikai.

4

KAZIMIERAS BAGDONAS iš Kauno gub., Šiaulių aps., Radviliškio valsč., Liaudiškių sod. ieškau tėvų, seserų: Salimėjos, Marcelės ir brolio Jono. Петроградъ, Лейхтенбергская ул. 20—35.
1366—1

Kareivis MOTIEJUS MOTURA iš Makvičių kaimo, Gudelių par., Suv. gub., ieškau žmonos, tėvo Antano Alotūzos ir pažįstamų. Петроградъ, Лиговская ул. д. 285 Лазаретъ Жукова.
1367—1

ANTANAS RIMINČIUS iš Asiaklės kaimo, Prienų parap., Suv. gub., ieškau žmonos su vaikais, ir pažįstamų. Ст. Тосно, Ник. ж. д. Убѣжище № 6.
1368—1

Kareivis ANTANAS PRANAUSKIS Kauno gub., Šiaulių apsk., Viekšnių valsč., Sverkantės sod., ieškau giminių, pažįstamų, ir brolio KAZIMIERO, gyvenančio Amerikos Čikagoje. Петроградъ, Шпалерная ул. Команда 9 западнаго кавалерійскаго полка.
1369—1

JONAS BYTAUTAS iš Kelmės, Raseinių aps., ieškau giminių ir pažįstamų. Тверь, Скорбященская № 40—5.
1418—2

ANELE BARAUSKIENĖ, iš Panevėžio, ieškau sesers Čepienės, jos sūnaus Jono ir dukters Elžbietos, gyv. Rygoje. Смоленскъ, Б. Ангельгор. Кв. Масюлиса.
1419—1

ANTANAS ir JONAS DAMBRAUSKAI, iš Suvalkų gub., raudoniškių sod., Panemunės vl., Kalvarijos aps., ieškau tėvų, giminių ir pažįstamų. Бобруйскъ, Канцелярія Литовскаго Комитета.
1420—1

POV. LAUČIUS esu: Дѣйств. Армія, 5 об. б-нъ, 25 транспортъ.
1421—1

Kareivis ANTANAS JUDZEVIČIUS iš Subačiaus m., Kauno gub., ieškau giminių ir pažįstamų. Дѣств. Ар., 14 сапер. б-нъ, 2 сап. рота.
1422—1

Kareivis M. PETRAUSKAS iš Linskio viens., Užpalių par., ieškau tėvelio Kazimiero, sesers Onos, švogerio Jurgio Miknos su žmona Liudvika, giminių ir pažįstamų. Дѣйств. Армія. 14 сап. б-нъ, 2 сап. рота.
1422—1

JURGIS SAVINSKAS, Kauno gub., Ukmergės aps., Trakų par., prašau draugų ir pažįstamų atsilipti: Городъ Воронежъ, Заводъ Кинца.
1396—1

MARIJONA MEŠKAUSKAITĖ, iš Betygalos miestelio, ieškau giminių ir pažįstamų iš Kauno gub. ir aps. Екатеринбургъ, Карасунскій 54
1397—1

JONAS SKĄBOLIJUS, ieškau sesers Leonoros ir švog. Petro Naldenovo, iš Tauragės, Kauno gub. Гор. Витебскъ, Литовскій Комитетъ.
1398—1

MORTA VITKAUSKIENĖ, ieškau savo vyro Mateušo Vitkausko, iš Žagarų sod., Udrijos valsč., Suv. gub. Игумень, Минск. г. Муравьевское св. И. Балайтису, įduoti Vitkauskienei.
1399—1

STASYS GARNYS ieškau Stasio Galvošiaus ir Stasio Černiaus, abu iš Kauno gub. Дѣйств. Армія, 269 Новоржевскій пѣх. полкъ, 14 рота, 3 взводъ.
13100—2